

Jaarverslag en jaarrekening 2014

Gemeenschappelijke Regeling Bedrijf voor Werk en Re-integratie

versie: 14 april 2015

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Beleidsontwikkelingen	6
1.3	Personeel	7
1.4	Resultaten	8
2	Resultaten per divisie	9
2.1	Divisie Arbeidsintegratie	9
2.1.1	Resultaten re-integratie	9
2.1.2	Arbeidsontwikkeling	11
2.1.3	Financiële ontwikkeling Arbeidsintegratie	12
2.2	Divisie Werkbedrijf	12
2.2.1	Inleiding	12
2.2.2	Strategische samenwerkingsverbanden	12
2.2.3	IBOR	13
2.2.4	Werk	13
2.2.5	Financiële ontwikkeling Werkbedrijf	14
3	Personeel & Organisatie	15
3.1	Formatie Wsw	15
3.2	Wachttijst	16
3.4	Mutaties personeel	16
3.5	(Her-) indicaties	16
3.6	Ziekteverzuim	17
3.7	Opleiding	17
3.8	ARBO	18
4	Financiën	19
4.1	Financieel beeld over 2014	19
4.1.1	Toelichting bedrijfsopbrengsten	19
4.1.2	Toelichting lasten	20
4.1.3	Financiering	21
4.2	Weerstandsvermogen	22
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	24
4.4	Financieringsparagraaf	24
4.4.1	Algemeen	24
4.4.2	Treasury-beleid	24
4.4.3	Kasgeldlimiet	24
4.4.4	Renterisiconorm	24
4.4.5	WNT	25
4.5	Vorbonden partijen	26
4.5.1	BWR Personeel BV	26
4.5.2	BWR Werktl BV	26

5	Jaarrekening	27
5.1	Balans per 31 december 2014	28
5.2	Resultatenrekening 2014	30
5.3	Kasstroomoverzicht	31
5.4	Algemene toelichting	32
5.4.1	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	32
5.4.2	Grondslagen voor de bepaling van het resultaat	33
5.5	Toelichting op de balans	34
5.5.1	Materiële vaste activa	34
5.5.2	Financiële vaste activa	35
5.5.3	Vlottende activa	35
5.5.4	Eigen vermogen	36
5.5.5	Voorziening	36
5.5.6	Langlopende schulden	36
5.5.7	Kortlopende schulden	37
5.5.8	Overlopende passiva	37
5.5.9	Liquiditeit	37
5.6	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	38
5.6.1	Vakantietoelagen en vakantiedagen	38
5.6.2	Lease / huurverplichtingen	38
5.6.3	Overige contracten en daaruit voortvloeiende verplichtingen	38
5.7	Toelichting op de programmarekening	39
5.7.1	Netto toegevoegde waarde	39
5.7.2	Verantwoorde rijkssubsidie	41
5.7.3	Personeelskosten	42
5.7.4	Ingehuurd personeel	43
5.7.5	Afschrijvingen	44
5.7.6	Rentekosten	44
5.7.7	Huisvestingskosten	45
5.7.8	Machines en materieel	45
5.7.9	Algemene kosten	45
5.7.10	Incidentele baten en lasten	46
5.8	Financieringsoverzichten	47
6	Overige gegevens	48
6.1	Sisa verantwoordingsinformatie	48
6.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	49
6.3	Samenstelling bestuur en directie	51
6.4	Verdeling tekort over de gemeenten	52
6.5	Gebeurtenissen na balansdatum	53
6.6	Bijlagen welke geen onderdeel zijn van de jaarrekening	54
6.6.1	Balans en Winst & verliesrekening BWR Personeel BV	54
6.6.2	Balans en Winst & verliesrekening BWR Werktl BV	55

PARAAT VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Hierbij presenteren wij het Jaarverslag en de Jaarrekening over het jaar 2014.

Dit is het vijfde jaar en laatste jaar waarin het Jaarverslag en de Jaarrekening worden gepresenteerd onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling BWR, het Bedrijf voor Werk en Re-integratie voor de gemeenten Haren, Hoogezand-Sappemeer en Slochteren.

Dit is het laatste jaar dat de GR BWR deze vorm kent. Sinds januari 2015 zijn alle ambtenaren in dienst getreden van de gemeente Hoogezand-Sappemeer en is de werking van de GR beperkt tot de Wsw-medewerkers en hun productiemiddelen. Deze stap is een direct gevolg van het besluit om de GR BWR en de unit Werk en Inkomen op te laten gaan in de te vormen werkmaatschappij voor Werk, Re-integratie en Inkomen (BWRI). Het is de bedoeling dat dit proces in 2015 is afgerond.

Wij waren in 2014 in staat de SW-taakstelling van het Rijk voor mensen met een Wsw-indicatie nagenoeg volledig te realiseren. Ook hebben we 310 mensen met een WWB-uitkering of anderszins succesvol begeleid in re-integratietrajecten dan wel in dienst genomen in BWR Werk! BV.

In 2013 heeft PostNL een sorteerdepot voor pakketpost in Kolham geopend. Zowel voor WSW-ers als voor WWB-ers biedt het werken in het sorteerdepot van PostNL kansen. De werkzaamheden zijn van dien aard dat ze, onder begeleiding, uitvoerbaar zijn voor de werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en beperkte loonwaarde. Tijdens de gehele werkzame periode bij PostNL wordt de kandidaat begeleid richting (regulier) werk met als doelstelling: duurzame uitstroom, aansluitend aan payrollcontract. Doordat BWR naar verhouding meer WWB-ers heeft moeten inzetten dan SW-medewerkers waren de loonkosten veel hoger dan ingeschat. Een besparing is echter te zien bij de unit Werk & Inkomen van de gemeente in de vorm van structureel lager uitkeringslasten.

We kunnen vaststellen dat BWR de sociaal-maatschappelijke doelstellingen van werk en re-integratie van grote groepen mensen met afstand tot de arbeidsmarkt realiseert. Dat gebeurt met overtuiging en grote inzet van de medewerkers. Dat werk zetten wij graag voort, onder de nieuwe Participatiewet, in samenwerking met de gemeente Hoogezand-Sappemeer. We verwachten door de vorming van de nieuwe werkmaatschappij Bedrijf voor Werk Re-integratie en Inkomen (BWRI) de maatschappelijke doelstellingen te realiseren en de uitvoeringskosten beter te beheersen.

Sappemeer, 9 april 2015

T. van de Poel

Directeur BWR

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

1.2 Beleidsontwikkelingen

De huidige GR ontstond per 1 februari 2010. De bestuurders van de GR vormden vanaf dat moment ook het bestuur van stichting Baanvak, met uitzondering van de bestuurders van de gemeente Haren. Met ingang van 2011 is de fusie tussen Baanvak en Trio-bedrijven binnen het kader van BWR verder doorgevoerd door de re-integratiewerkzaamheden van Baanvak over te brengen naar de GR en de financiële verantwoording daar geheel te beleggen. Daarmee is toen een belangrijke stap gezet om als arbeidsontwikkelingsorganisatie te kunnen opereren. Doelstelling was dat de missie en visie van BWR vanuit een geïntegreerd werkproces worden uitgevoerd. Deze missie en visie luiden:

BWR levert maatwerk om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt:

- 1 werk(-ervaring) en scholing te bieden
- 2 en - als de ontwikkelingsmogelijkheden dat toelaten - hen daarbij te begeleiden naar zo regulier mogelijk werk.
- 3 Voor mensen voor wie dat niet haalbaar is biedt BWR werk in de beschutte sfeer.

Als gevolg van de overheveling van de re-integratiewerkzaamheden van stichting Baanvak naar BWR bleven bij Baanvak nog uitsluitend de maatschappelijke projecten Vredekerk (leerwerkbedrijf horeca, schoonmaak, catering e.d.) en de Kinderboerderij met stichting Natuur- en Milieueducatie van de gemeente Hoogezand-Sappemeer over. Met goedkeuring van het BWR-bestuur zijn daarom de statuten van stichting Baanvak zodanig gewijzigd dat nog uitsluitend de vertegenwoordigers van het College van B&W van Hoogezand-Sappemeer het bestuur van stichting Baanvak vormen. Door de vorming van de BWRI wordt op dit moment ook de verhouding met de stichting baanvak opnieuw tegen het licht gehouden.

Zoals eerder gezegd is dit het laatste jaarverslag en jaarrekening over de GR BWR in deze vorm. Om de Participatiewet goed te kunnen uitvoeren is er voor gekozen de GR BWR samen te voegen met de unit Werk en Inkomen in de werkmaatschappij BWRI. In 2014 liep het traject om te komen tot een nieuwe uitvoeringsorganisatie op het gebied van werk en re-integratie door. Met het genomen besluit te komen tot een werkmaatschappij zijn een aantal ambities genoemd die er op gericht zijn tot betere resultaten (meer inwoners aan het werk) te komen en om de financiële situatie van zowel de GR BWR als de gemeente te verbeteren.

De verwachting was dat de raad eind 2013 een besluit zou nemen over de "business case werkmaatschappij voor werk, re-integratie en inkomen" zodat in 2014 gestart kon worden met de nieuwe uitvoeringsorganisatie. Een aantal vragen die de raad stelde maakte verder onderzoek noodzakelijk. De vragen van de raad betroffen met name de relatie van het voorstel om te komen tot een werkmaatschappij met de mogelijke gemeentelijke herindeling en wat de opvattingen zijn van mogelijke herindelingspartners over de wijze waarop de gemeentelijke activiteiten op het gebied van werk, re-integratie en inkomen in de toekomst georganiseerd kunnen worden.

Om de vragen van de raad te beantwoorden heeft er in januari 2014 op bestuurlijk/ambtelijk niveau een verkenning plaatsgevonden en is er van gedachte gewisseld met de mogelijke herindelingspartners. Hierbij is vast komen te staan dat de mogelijke herindelingspartners positief staan ten opzichte van een Werkmaatschappij voor Werk, Re-integratie en Inkomen en de opheffing van de GR. Voorafgaande heeft geleid tot een vertraging in het besluitvormingsproces. In juni 2014 was er een akkoord van alle drie raden binnen de GR over de business case en in oktober 2014 is ingesloten met het "Uitvoeringsplan Werkmaatschappij Werk, Re-integratie en Inkomen".

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELBINDEN

Met het akkoord op het uitvoeringsplan is het adviestraject met de ondernemingsraden, het georganiseerde overleg van Hoogezand-Sappemeer van start gegaan. Dit traject was op 31 december 2014 niet afgerond en is voortgezet in 2015. Ten aanzien van de definitieve opheffing van de GR hebben de raden in december 2014 ingestemd met het stappenplan om te komen tot een definitieve opheffing van de GR BWR op 1-1-2016.

1.3 Personeel

BWR Personeel BV

In BWR Personeel BV zijn medewerkers van BWR ondergebracht, waarvoor niet een ambtelijke aanstelling op basis van de CAR/UWO van toepassing is, maar een tijdelijke arbeidsovereenkomst. Ook voor de gemeente Hoogezand-Sappemeer heeft BWR een aantal medewerkers in de BV aangesteld en gedetacheerd naar de Unit Werk en inkomen.

BWR Werkt! BV

BWR Werkt! BV, die medio 2013 is opgericht, komt tegemoet aan de groeiende behoefte aan het verlonen van WWB-cliënten met het gebruik van ontwikkelinstrumenten. Het is als een springplank een belangrijke stap richting regulier werk. BWR Werkt! BV is geen gewoon bedrijf, maar een ontwikkelinstrument van BWR. Deze behoefte is in een stroomversnelling gebracht door de komst van het pakket-sorteer centrum van PostNL. Bij PostNL worden beide doelgroepen (Wsw en WWB) ingezet. Wsw-werknemers hebben hun reguliere dienstverband bij de GR met toepassing van de CAO Wsw.

Voor de WWB-medewerkers geldt dat zij een dienstverband krijgen bij BWR Werkt! op basis waarvan zij kunnen worden gedetacheerd bij een werkgever. In totaal 36 personen hebben vanuit de WWB met BWR Werkt! BV een dienstverband van waaruit zij worden gedetacheerd.

PARAAT VOOR
WAARMERKINGSDOELVINDEN

1.4 Resultaten

De begroting over 2014 toonde een negatief exploitatieresultaat van € 596 K. Laten we de kosten van liquidatie van BWR buiten beschouwing dan komt het exploitatieresultaat uit op € 1.393 K, negatief. Het tekort komt daarmee € 797 K, hoger uit dan begroot. Vergelijken we de realisatie 2014 met die van het jaar 2013, dan is het tekort in 2014 € 9 K, negatiever dan het jaar daarvoor.

Liquidatiekosten

De liquidatiekosten zijn de kosten die voortvloeien uit het besluit om de GR-BWR op te heffen en de operationele taken te laten samengaan met de unit werk en inkomen van de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Als gevolg daarvan is een voorziening getroffen voor het sociaal plan en afbouw van verplichtingen. Daarnaast zijn de panden Molenraai en Vosholen van BWR overgegaan naar de gemeente Hoogezand-Sappemeer tegen taxatiewaarde. Het verschil tussen de boekwaarde en de taxatiewaarde is de afwaardering op de balans. De totale kosten van liquidatie komen uit op € 2.253.

Netto Toegevoegde Waarde (NTW)

BWR heeft in 2014 € 5.610 K aan opbrengsten (NTW) gerealiseerd. Dat is € 63 K meer dan begroot. Dat is inclusief € 361 K aan interne opbrengsten die niet waren begroot. Zonder die interne opbrengsten is de opbrengst € 299 K minder dan begroot, een afwijking van 5%.

Het werkbedrijf heeft € 587 K meer aan kosten gemaakt dan begroot met name als gevolg van de extra kosten van meer inzet van WWB-ers (uit de Bijstand) dan begroot bij PostNL als gevolg van een tekort van het aantal geschikte Wsw-medewerkers voor PostNL. Daardoor draalde PostNL met een verlies van € 18 K, terwijl een 'winst' van € 470 K was begroot.

De divisie Arbeidsintegratie maakte € 259 K, minder opbrengsten (NTW) als gevolg van niet gerealiseerde projecten die wel begroot waren. Dankzij een hogere omzet uit detachering door hogere tarieven en 3 meer gedetacheerden van vorig jaar, kon dit verlies voor BWR geheel worden gecompenseerd.

Bedrijfslasten

De bedrijfslasten in 2014 bedragen € 763 K meer dan begroot. Dat is inclusief € 361 K aan interne doorbelaste kosten die niet waren begroot (zie boven.) Zonder die interne doorbelasting zou het verschil € 402 K meer dan begroot zijn, een afwijking van 2%.

De overschrijding in de Wsw loonkosten Wsw van € 202 K wordt veroorzaakt door een hoger aantal SW-medewerkers van 3 SE's ten opzichte van de begroting. Daar staat een hogere Wsw-subsidie tegenover.

Inkomsten

De som van de inkomsten (Wsw-subsidie) komt in 2014 uit op € 10.183 K. Dat is € 125 K hoger dan begroot. Dit is het gevolg van een hoger aantal SE's dan begroot. Door afboekingen van oninbare vorderingen is de som van de inkomsten slechts € 65 K hoger dan begroot.

Het resultaat uit bedrijfsvoering komt daarmee uit op € 635 K minder dan begroot. Er is geen onttrekking aan herstructureringsreserve meer mogelijk (is geheel in 2013 aangewend). Omdat deze wel was begroot (€ 160 K), bedraagt het eindresultaat € 795 K minder dan begroot. (zie voor een meer uitvoerige analyse van de financiën in hoofdstuk 4).

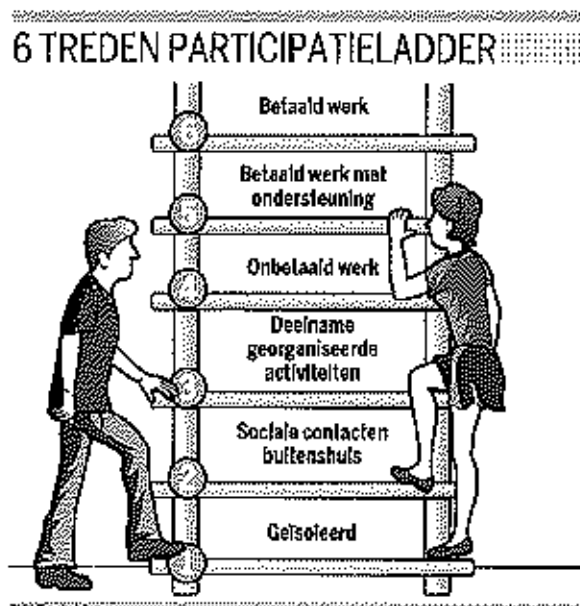
PARAAT VOOR
WAARMERKINGSDOELENDEN

2 Resultaten per divisie

2.1 Divisie Arbeidsintegratie

2.1.1 Resultaten re-integratie

Zowel de gemeente Hoogezand-Sappemeer als Slochteren hanteren in 2014 de Participatieladder als meetinstrument om vaststellen in hoeverre iemand, meedoet in de samenleving. De ladder is onderverdeeld in zes treden: van sociaal geïsoleerd tot werkend zonder ondersteuning. Door dit twee keer te meten, (bijvoorbeeld voor en na inzet van een voorziening uit het Participatiebudget) wordt zichtbaar of de mate van participatie is verhoogd. Daarmee zijn de resultaten van het participatiebeleid transparant. In 2014 kreeg het BWR in de opdracht vanuit de UWV per aanmelding een standtrede (op welke trede is de persoon die wordt aangemeld) en een doeltrede (wat is de doeltrede, wat moet het resultaat zijn na het re-integratietraject) mee. Op deze manier is inzichtelijk wat de inzet van BWR A.I. heeft opgeleverd. Dit geldt voor de trajecten die nieuw zijn aangemeld. Voor trajecten die eerder zijn gestart (bv. WIW, re-integratietrajecten, sociale activering) gelden de eerdere afspraken met bijbehorende resultaten en die worden wel meegenomen voor het uiteindelijke resultaat, succesvol of niet succesvol, maar ziet u niet terug in de verschuivingen op de Participatieladder.

Gemeente Hoogezand-Sappemeer

Van de resultaten van 223 afgeronde trajecten die aangemeld zijn met een stand- en doeltrede zijn 79 boven de afgesproken doeltrede geëindigd, 117 keer gelijk aan de doeltrede en 27 keer onder de doeltrede. Voor de gemeente Hoogezand-Sappemeer zijn in 2014 in totaliteit 283 trajecten afgerond met in 255 gevallen een direct positief resultaat, dat is 90%. Dit was in 2013 88%.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELBINDEN

Gemeente Slochteren

Van de resultaten van afgeronde trajecten die aangemeld zijn met een stand- en doeltrede zijn 3 boven de doeltrede geïndigd, 12 keer gelijk aan de doeltrede en 7 keer onder de doeltrede. Voor de gemeente Slochteren is op een totaal van 36 beëindigde trajecten 29 keer een succesvol resultaat behaald, dat is 91%. In 2013 was het 100% succesvolle score op 27 trajecten.

Derden

Derden betreffen de volgende opdrachtgevers: AkzoNobel, Hago Zorg / Martini Ondersteunende Diensten, Jobber A.R. B.V., Nederland Veilig B.V. de beste EHBO doos, MaxResources, Stichting Kinderopvang Haren, UMCG Services Groningen en UWV. Voor derden zijn in totaal zes trajecten afgerond met in alle gevallen een succesvol resultaat. In 2013 was dit percentage 97%. Dertien trajecten van derden lopen door in 2015.

Totaal

In totaal zijn 345 trajecten afgerond en beoordeeld in 2014, waarvan 310 met een succesvol resultaat, dat betekent een percentage van 90%. In 2013 waren dit nog 267 trajecten met een percentage succesvol resultaat van 91%. In 2014 zijn er 130% meer trajecten afgerond en beoordeeld dan in 2013.

Tabel 1: Resultaten divisie Arbeidsintegratie

opdrachtgevers	aantal afgeronde trajecten in 2014	niet meegeteld in resultaat**	beoordeelde trajecten	Succesvol	niet succesvol
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	353	70	283	255	28
Gemeente Slochteren	46	10	36	29	7
Derden	7	1	6	6	0
Eindtotaal	427	82	345	310	35

** redenon niet meegeteld: terugmelding door opdrachtgever, zwangerschap/ ziekte, ontslag op staande voet, deelnemer niet verschenen tijdens traject of nooit gestart.

BWR divisie Arbeidsintegratie voldoet aan alle normen van het 'Blik Op Werk'-Keurmerk. Dit betekent dat we het keurmerk wederom behouden. In 2015 vindt er geen audit plaats over 2014, omdat we drie keer op rij positief zijn beoordeeld en het klanttevredenheidsonderzoek naar tevredenheid is afgerond. De deelnemers geven ons gemiddeld een 6,8 en opdrachtgevers een 7.

Opvallende zaken die naar voren gekomen zijn tijdens het onderzoek is dat de opdrachtgevers een 8 scoren op de vraag hoe deskundig BWR Arbeidsintegratie is, dit is hoger dan landelijk gemiddeld en dat ze ons zien als gelijkwaardige partner, want hierop scoren we ook een 8 en dat is ook beter dan landelijk gemiddeld. Het werkgeversnetwerk van BWR krijgt een 7,5 en dat is wederom hoger dan landelijk gemiddeld. Ook de cijfers voor resultaten en prijs-kwaliteitverhouding zijn met een 7,3 net iets hoger dan landelijk gemiddeld.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

2.1.2 Arbeidsontwikkeling

BWR verstaat onder arbeidsontwikkeling dat iedere individuele werknemer/deelnemer intensief ondersteund wordt om vaardigheden te ontwikkelen voor de kortste weg naar werk.

Het uitgangspunt is dat competenties zo worden ontwikkeld dat arbeidsmogelijkheden volledig worden benut en daar waar dat mogelijk is startkwalificaties behaald worden. Het gaat niet alleen om vakkennis en vakvaardigheden. Arbeidsontwikkeling betreft ook zaken als sociaal functioneren, motivatie en het realistisch inschatten van arbeidsmogelijkheden.

Arbeidsontwikkeling is een continu proces waarin de werknemer/deelnemer wordt gestimuleerd en ondersteund om zich te ontwikkelen in en naar arbeid. Het gaat hierbij om het verwerven en behouden van vak- en werknemersvaardigheden. Of arbeidsontwikkeling ook daadwerkelijk leidt tot plaatsing op een reguliere werkplek, is afhankelijk van het potentieel van de werknemer/deelnemer in combinatie met de mogelijkheden die de arbeidsmarkt biedt.

BWR streeft ernaar elke individuele werknemer/deelnemer op de voor hem hoogst mogelijke trede op de Wsw- of Participatieladder te krijgen, daarbij rekening houdend met de individuele ontwikkelmogelijkheden.

In tabel II wordt duidelijk wat de ontwikkeling is geweest tussen 1 januari 2014 en 1 januari 2015 van de WSW-medewerkers.

Tabel II: Ontwikkeling WSW-ladder

werkladder	01-01-14	01-01-15	verschil
5. begeleid werken	5	5	0
4. individuele detachering	57	60	3
3. groepsdetachering	53	52	-1
2. werken op locatie	138	143	5
1a. beschut binnen/werken op locatie	24	26	2
1b. beschut buiten	82	72	-10
1c. beschut binnen	61	68	7
Totaal	420	426	6

2014 heeft in het teken gestaan van de diagnose bepaling van de volledig SW doelgroep binnen BWR. Hiermee zijn de eerder verworven competenties (EVC) per medewerker vastgesteld. Aan de hand hiervan is er per medewerker een individueel ontwikkelplan opgesteld waarbinnen de persoonlijke doelstellingen worden vastgelegd. Het uitgangspunt is de diagnose, de huidige positionering op de werkladder en de doeltrede op de werkladder. Aan de hand van gerichte werkplekopdrachten wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van de competenties van de medewerkers. In 2014 zijn wij hiermee van start gegaan.

De mutaties in de WSW-werkladder zijn beïnvloed door verschillende ontwikkelingen. Een daarvan is de verschuiving van medewerkers van beschut buiten naar een groepsdetachering in de werkmaatschappij IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte), een samenwerkingsverband van de gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Het betreft vijftien medewerkers. Vanwege financiële redenen is er op gestuurd meer WSW-ers bij PostNL te plaatsen. Er zijn in 2014 daarom acht medewerkers meer geplaatst bij PostNL (werken op locatie) dan een jaar eerder. Dit zijn

PARAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

medewerkers die op termijn prima mee zouden kunnen in een groeps- of individuele detachering of zelfs wellicht begeleid werken.

Voor wat betreft de individuele detacheringen heeft de nadruk onder andere gelegen op het verhogen van de verdien capaciteit door het ontwikkelen van de medewerkers waardoor een verhoging van het tarief mogelijk werd. Tevens is ingezet op het overplaatsen van mensen naar een werkplek waar een hoger tarief kon worden neergelegd. Door deze inzet is de omzet detachering fors gestegen ondanks het licht aantal toegenomen gedetacheerde medewerkers.

2.1.3 Financiële ontwikkeling Arbeidsintegratie

Het budget voor projecten (begroot € 344 K.) was bedoeld om vooruitlopend op de fusie af volgens de nieuwe werkwijze te gaan werken, dus geen opdrachtgever opdrachtnemerschap meer. Er zijn twee projecten ontwikkeld Arbeidsfit en de Werkwinkel voor jongeren. Het eerste project is later dan gepland gestart, enerzijds omdat het meer tijd vroeg geïmplementeerd te worden en anderzijds bleven de aanmeldingen achter. Het project werkwinkel (jongeren) verlangde van het werkbedrijf zo veel flexibiliteit dat de voorbereiding en uitwerking langer duurt dan verwacht. Dit is nu verwerkt in projectplan werkbedrijf als ontwikkelinstrument, zodat de kwaliteit en kwantiteit kan worden geborgd.

2.2 Divisie Werkbedrijf

2.2.1 Inleiding

Gedurende 2014 heeft de divisie werkbedrijf de verhoging van de efficiency én de stap naar arbeidsontwikkelbedrijf gerealliseerd. De competenties zijn van bijna alle medewerkers in kaart gebracht waardoor er een betere aansluiting op de arbeidsmarkt is ontstaan. Er wordt nu gericht aan competentie ontwikkeling gewerkt en de medewerkers kunnen makkelijker gematched worden op basis van competenties. Daarnaast zijn in 2014 belangrijke stappen gezet om de divisie Werkbedrijf als werk-leerbedrijf geschikt te maken voor een bredere doelgroep. Met de start van de participatiewet in 2015 kan het werkbedrijf als ontwikkelinstrument fungeren en een efficiënte beschutte omgeving bieden.

2.2.2 Strategische samenwerkingsverbanden

Voor het werkbedrijf staat samenwerking met werkgevers centraal. Goede contacten en contracten vormen de basis voor die samenwerking. De focus ligt voortdurend op het zoeken naar nieuwe geschikte partners waarmee wij voort kunnen bouwen op de bestaande samenwerkingsverbanden zoals SCA, Effektief groep, PostNL, Bouwmeester en AP Nederland.

PostNL

In het tweede jaar van de samenwerking met PostNL is het gehele proces geëvalueerd en geanalyseerd. De werkzaamheden bij PostNL worden uitgevoerd door SW medewerkers van BWR en WWB-ers die in dienst zijn van BWR WerkII BV in het kader van een arbeidsontwikkel- en re-integratietraject. Deze activiteit biedt werk aan circa 100 medewerkers. Voor de bemensing van het ochtend- en avondproces zijn afspraken gemaakt tussen de gemeente Hoogezand-Sappemeer en BWR. Beide processen zijn een re-integratie-instrument voor de WWB-doelgroep. De WWB-doelnemers kunnen, afhankelijk van hun individuele mogelijkheden, uitstromen uit de uitkering of de

PARAAT VOOR
WAARMERKINGSDOELINDEN

kansen op uitstroom vergroten en daarmee de afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen. Iedere deelnemer start gedurende de eerste drie maanden met behoud van uitkering; hiermee krijgen zij de kans om te laten zien dat zij het werk aankunnen én dat zij over voldoende werknemersvaardigheden beschikken. Als dat zo is dan volgt op het werken met behoud van uitkering een tijdelijk uitzendcontract van negen maanden via BWR Werkt! BV. Tijdens de gehele periode wordt de kandidaat ook individueel begeleid, volgt hij beroepsgerichte scholing en/of trainingen en krijgt hij sollicitatietraining en –begeleiding om het behalen van de doelstelling te bevorderen: duurzame uitstroom, althans de uitkering maximaal terugbrengen en aansluitend doorstroming naar andere betaalde werkzaamheden. De Wsw-medewerkers doen werkervaring op in combinatie met begeleiding en dit kan leiden tot een verhoging van de loonwaarde.

In de BWR begroting van 2014 was een bedrag van € 470.000,- opgenomen als netto opbrengst van PostNL. In de loop van 2014 bleek dat de kosten van PostNL hoger waren dan begroot en dat deze overschrijding zou gaan toenemen. Dit was het gevolg van de inzet van meer WWB-ers in het proces dan was voorzien. Gedurende het jaar is gebleken dat de evenredige verdeling tussen de beide doelgroepen niet mogelijk was door een tekort aan geschikte Wsw-medewerkers. De werkzaamheden bij PostNL bleek te zwaar voor de SW-medewerkers daarom is er gekozen om meer re-integratie plekken te benutten.

Als re-integratie/ontwikkel instrument is het traject bij PostNL zeer succesvol. Op basis van een voorlopig onderzoek van 30 dossiers uit het eerste jaar bleek dat er 19 cliënten waren uitgestroomd in de loop van de periode bij PostNL. Dit houdt een fikse besparing in de uitkeringslasten bij de Unit Werk & Inkomen echter de kosten komen ten lasten van BWR. Hierdoor lijkt het resultaat zeer negatief maar de conclusie is dat het PostNL-traject financieel positief bijdraagt over het geheel (BWR en Gemeente).

2.2.3 IBOR

De werkmaatschappij IBOR ging in 2014 van start. IBOR is de werkmaatschappij van de gemeente Slochteren die de openbare ruimte onderhoudt in de gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Voor BWR betekende dat er in 2014 58 medewerkers middels een groepsdetachering te werk gesteld zijn bij IBOR. Hiermee wordt de afstand van deze medewerkers tot de arbeidsmarkt verkleind en kunnen de medewerkers een vervolgstap zetten om zich verder te ontwikkelen. Helaas is deze groep medio 2014 met 15 medewerkers teruggebracht in verband met gemeentelijke bezuinigen. Deze onverwachte ingroep heeft veel impact gehad op de medewerkers waardoor het ziektepercentage is gestegen.

Gedurende het eerste jaar IBOR zijn er diverse evaluatiemomenten ingebouwd om de samenwerking te versterken. Belangrijke zaken die hieruit naar voren kwamen, zoals de omgang en aansturing van de SW-doelgroep en de duidelijkheid van de onderlinge afspraken zijn opgepakt en verbeterd. Naast de samenwerkingsovereenkomst is er een 'service level agreement' afgesloten waarin de afspraken zijn vastgelegd.

2.2.4 Werk

In 2014 is de werkvoorraad flink toegenomen ten opzichte van 2013. Dit heeft als gevolg dat er meer druk is komen staan op de personeelsinzet en planning. Er is meer werk dan SW-medewerkers. De instroom van WWB-deelnemers vanuit de gemeente zou hier een oplossing voor kunnen zijn. Echter

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

door een gebrek aan instroom zijn er personele tekorten ontstaan in 2014. Daarnaast is de verdien capaciteit van de detachering van Wsw-medewerkers sterk verbeterd (zie paragraaf 3.3).

2.2.5 Financiële ontwikkeling Werkbedrijf

Ten opzichte van de realisatie van 2013 is de netto toegevoegde waarde (omzet minus de kosten van de omzet) in 2014 gestegen onder andere door de interne doorbelasting van dienstverlening aan BWR. Hierdoor presteerde het werkbedrijf beter dan begroot.

Als gevolg van "change ahead" (omvormingprogramma werkbedrijf) is de afgelopen jaren afscheid genomen van slecht renderende afdelingen en is de focus gelegd op het verbeteren van het resultaat. Dit effect is terug te zien binnen beide clusters beschut binnen en beschut buiten.

Het negatieve effect van PostNL, de kosten van het WWB traject voor BWR en opbrengst bij de Unit Werk & Inkomen, die zwaar negatief op de totaalcijfers van het werkbedrijf drukken, worden dankzij de interne opbrengsten toch deels gecompenseerd. Omdat de interne opbrengsten voor BWR ook interne kosten zijn, valt op BWR-totaal dit effect weg.

De resultaatverbetering bij het cluster Beschut Binnen wordt voornamelijk gerealiseerd door een toename bij de verpakafdeling. Dit samenwerkingsverband met SCA en Lederz groeit in de afgelopen drie jaar sterk. Hierdoor zal de productiecapaciteit waarschijnlijk uitgebreid moeten worden in 2015.

Het cluster Beschut Buiten heeft te maken gehad met een flinke stijging van de netto toegevoegde waarde in 2014 ten opzichte van 2013. Ondanks de bezuinigingen van IBOR door bestekwijzigingen is het resultaat van afdeling buiten werken verbeterd. Daarnaast valt de afdeling schoonmaak positief op door een flinke stijging van de omzet en verdien capaciteit per medewerker.

Als gevolg van de economische omstandigheden viel de omzet in 2014 tegen. Bij Kringloop hadden we last van minder kwalitatief goede inbreng van goederen en een daling van de verkoop. We zien dit in aan het eind van het jaar gelukkig al weer aantrekken. Daarnaast gaf de maritieme sector minder opdrachten aan Graveren wegens teruglopende orders. Bij Confectie hebben we te maken met één opdrachtgever die ook last had van teruglopende orders.

Nadere informatie over de omzetten in vergelijking met de begroting en het voorafgaande jaar zijn opgenomen in de paragraaf 5.7

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOBLEINDEN

3 Personeel & Organisatie

3.1 Formatie Wsw

Vanaf 2008 wordt, als gevolg van de invoering van de nieuwe Wet sociale werkvoorziening, het Wsw-budget met daaraan gekoppeld de taakstelling (uitgedrukt in Standaard Eenheden) toegekend aan de individuele gemeenten en niet meer aan de GR als Wsw-uitvoeringsorganisatie.

In tabel II is de taakstelling en gemiddelde realisatie SE's per gemeente over 2014 weergegeven:

Tabel III Taakstelling en realisatie SE's

Gemeente	Taakstelling		Realisatie 2014			
	2014	2013	BWR	builen	totaal	verschil
Haren	41,90	38,33	27,29	13,16	40,45	- 1,45
Hoogezand-Sappemeer	337,78	327,64	283,99	43,66	337,64	0,14
Slochteren	65,46	65,08	66,69	8,61	65,30	0,26
Totaal GR-gemeenten	445,14	430,95	377,76	65,30	443,39	- 1,75

Deze formatie is inclusief de inwoners uit het gebied van de GR-gemeenten die bij een ander SW-bedrijf dan BWR werken. Deze personen worden, waar mogelijk, door BWR overgenomen. Zolang deze personen echter werken bij een ander SW-bedrijf, dient de SE-subsidie door de betreffende gemeente aan dat bedrijf te worden verstrekt. De financiële afhandeling hiervan verloopt via de GR.

De realisatie van de taakstelling vertoont per gemeente een wisselend beeld.

- De formatie van de gemeente **Haren** eindigt 1,45 SE onder de taakstelling. Oorzaak hiervan is drieledig; verloop in de externe formatie in het laatste kwartaal van het jaar, een zwakke doelgroep op de wachtlijst en onbekendheid over de financiering van de Wsw i.r.t. de ingang van de Participatiewet per 2015. Er is voor gekozen de ontstane onderrealisatie te accepteren
- De onderrealisatie voor de gemeente **Hoogezand-Sappemeer** bedroeg in het verslagjaar 0,14 SE. Hierbij moet worden aangetekend dat dit inclusief een overdracht van 1,5 SE vanuit de gemeente Slochteren is. De gemeente Hoogezand-Sappemeer had voldoende plaatsingspotentieel op de wachtlijst terwijl dit in de gemeente Slochteren niet het geval was. Hierop is in overleg besloten taakstelling over te dragen aan Hoogezand-Sappemeer. Ondanks de vele indiensttredingen is het niet gelukt de gehele taakstelling te realiseren. Oorzaak is veel onvoorzien verloop in de laatste twee maanden van het verslagjaar.
- De formatie van de gemeente **Slochteren** eindigt 0,16 SE onder de taakstelling. Vanuit de gemeente Slochteren zijn vanaf de wachtlijst in 2014 nog 7 personen in dienst genomen. Omdat er daarna geen plaatsbare personen meer waren is besloten taakstelling over te dragen aan de gemeente Hoogezand-Sappemeer

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELBINDEN

3.2 Wachtlijst

In tabel III wordt de ontwikkeling van de wachtlijst per gemeente in 2014 in beeld gebracht.

Tabel IV wachtlijst Wsw

Gemeente	01-01-2014	31-12-2014
Haren	13	13
Hoogezand-Sappemeer	61	49
Slochteren	20	13
Totaal	94	75

Er zijn in het verslagjaar 12 kandidaten op de wachtlijst geplaatst: 10 eerste indicaties en 2 na beëindiging tijdelijk dienstverband Wsw.

Van 32 kandidaten is de wachtlijstregistratie beëindigd. De redenen daarvan zijn:

- Niet meer geïndiceerd	10 (waarvan 2 op eigen verzoek)
- Plaatsing Wsw	<u>22</u>
Totaal	32

3.4 Mutaties personeel

In het verslagjaar zijn 28 medewerkers in dienst getreden vanaf de wachtlijst, 4 vanuit de gemeente Haren, 7 vanuit de gemeente Slochteren en 17 vanuit de gemeente Hoogezand-Sappemeer.

De formatie per 01-01-2014 bedroeg 415 medewerkers. Per 31-12-2014 bedroeg de formatie 427 medewerkers.

Er zijn 16 medewerkers uit dienst gegaan met de volgende redenen (vergeleken met 2013):

	2014	2013
- Geen doelgroep (ondergrens)		2
- Pensioen	5	4
- Arbeidsongeschiktheid	7	5
- Overlijden	-	2
- Rechtswege	2	1
- Ontslag eigen verzoek	-	2
- Overige (eigen verzoek, disciplinair)	2	3
Totaal	16	19

3.5 (Her-) indicaties

Door het UWV zijn in het verslagjaar 63 besluiten genomen in het kader van (her)indicaties: 28 indicatiebesluiten en 35 herindicatiebesluiten. Er zijn geen medewerkers "boven"- of "ondergrens" verklaard.

PARAAT VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

3.6 Ziekteverzuim

Tabel V. Ziekteverzuim % Wsw 2014

In %	jan.	febr.	mrt.	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	gem.
landelijk	6,8	6,5	7,2	7,2	6,3	5,1	3,5	3,2	3,3	4,4	4,6	5,1	5,3
Wsw	14,8	16,6	14,1	13,6	13,3	14,4	13,9	14,4	15,1	15,4	15,8	15,7	14,8
totaal	15,2	13,9	13,3	12,7	12,4	13,2	12,5	13,0	13,7	14,0	14,3	14,0	13,5

Voor de SW-medewerkers bedroeg het ziekteverzuim over 2014 14,8%, een toename van 1%-punt t.o.v. het jaar 2013 (gemiddeld 13,8%). Dit is 2,5%-punt hoger dan het landelijk gemiddelde uit de benchmark.

De stijging van het gemiddelde verzuimpercentage wordt veroorzaakt door een toename van het langdurig verzuim. In 2014 stroomden 7 medewerkers uit naar de WIA, nog eens 12 medewerkers zullen in 2015 arbeidsongeschikt uitstromen. Deze aantallen zijn grotendeels verantwoordelijk voor het verzuimcijfer van BWR.

De adequate uitvoering van verzuimbegeleiding en de Wet Poortwachter binnen BWR werkt helaas niet door in het verzuimgemiddelde. Het kort verzuim is vrijwel nihil, zo ook het middellang verzuim. Het hoge verzuimcijfer wordt vrijwel geheel veroorzaakt door onvoorzien, plotseling verzuim met een geringe kans op herstel en re-integratie. Dit verzuim is niet afdeling- of leeftijd gerelateerd.

Er was in het verslagjaar deels sprake van werkgerelateerde arbeidsongeschiktheid. Het enerzijds opheffen van bestaande activiteiten en het ontwikkelen van nieuwe heeft tot enig verzuim geleid. Vooral m.b.t. de communicatie over dergelijke processen en het betrekken van de medewerkers hierbij zijn hieruit lessen getrokken.

3.7 Opleiding

Opleidingen die medewerkers van BWR hebben gevolgd in 2014:

- EVC (eerder verworven competentie) trajecten voor alle medewerkers met een Wsw dienstverband
- MBO sociaal agogische verzorgende
- Deeltijd HBO SPH
- Deeltijd HBO bos en natuurbeheer
- MBO AOC terra niveau 1 en 2
- Arbo coördinator
- Nederlands en digitale vaardigheden
- Logistiek medewerker niveau 2
- VCA basis, groen, VOL en VII trainingen
- Begeleidingskunde
- Vertrouwenspersoon
- Arbeidsrecht
- Assessmentmodule

 PARAAF VOOR
 WAARMERKINGSDOELEINDEN

- Weerbaarheidstrainingen
- Begeleiden en leidinggeven
- Verlening certificaat flora en fauna
- Klantmanagementdag
- Workshop aullsmé
- Rijbewijs E
- Heftruck- en reachtruck certificaten
- EHBO herhalingscursussen
- Exact cursus
- Cursus werkkostenregelling

3.8 ARBO

Ter verbetering van de arbeidsomstandigheden voert BWR een actief beleid op het gebied van de arbeidsveiligheid. In de optiek van BWR bevat arbeidsveiligheid alle elementen die met veiligheid, gezondheid, welzijn en milieu te maken hebben. De arbeidsomstandighedenwet, Arbobesluit, Arbeidregeling, Beleidsregels, Wet milieubeheer, Wet verontreiniging Oppervlaktewater en Wet milieugevaarlijke stoffen zijn bij BWR van toepassing.

Het in 2008 ingevoerde VGWM-zorgsysteem (veiligheid, gezondheid, welzijn en het milieu) is de borging van de uitvoering van het beleid. Het Arbo Advies Team bewaakt de uitvoering van het VGWM-systeem en volgt de ontwikkelingen en voortgang van de uitvoering in het kader van de arbeidsveiligheid.

De procedure melding en registratie ongevallen en incidenten is gericht op het bevorderen van goede arbeidsomstandigheden en het voorkomen van herhaling van arbeidsongevallen en incidenten. Meldingen van ongevallen en incidenten worden systematisch gedaan en geregistreerd. Vervolgens wordt onderzoek verricht naar de oorzaken daarvan.

In 2014 is gestart met het opstellen van een nieuwe, bedrijfsbrede, RI&E. Daarnaast is gestart met het opstellen van een Arbo-protocol voor gedetacheerde medewerkers.

In 2014 hebben 11 bedrijfsongevallen en incidenten plaatsgevonden waarvan 1 in de groenvoorziening, 3 binnen de industriële afdelingen en 7 bij de gedetacheerde medewerkers. In geen van de gevallen was sprake van een ongeval met zwaar en/of blijvend letsel, onvoorzichtig handelen was de voornaamste reden. Wel is 1 bedrijfsongeval gemeld aan de arbeidsinspectie in verband met noodzakelijke behandeling in het ziekenhuis. Het aantal bedrijfsongevallen en incidenten is in 2014 helaas gestegen.

Binnen IBOR hebben 6 bedrijfsongevallen met medewerkers van BWR plaatsgevonden. In het jaar voorafgaand aan IBOR waren er 6 bedrijfsongevallen in de groenvoorziening. Het aantal bedrijfsongevallen in de groenvoorziening is daarmee gelijk gebleven. De stijging t.o.v. 2013 wordt veroorzaakt door de industriële afdelingen. Afgaande op de inhoud van de meldingen is er geen oorzakelijk verband, maar ligt onvoorzichtig handelen of een incident aan het ongeval ten grondslag.

PARAF VOOR
WAARBERKINGSDOELEINDEN

4 Financiën

4.1 Financieel beeld over 2014

De begroting over 2014 toonde een negatief exploitatieresultaat van € 596 K. Laten we de kosten van liquidatie van BWR buiten beschouwing dan komt het exploitatieresultaat uit op € 1.393 K, negatief. Het tekort komt daarmee € 797 K, hoger uit dan begroot. Vergelijken we de realisatie 2014 met die van het jaar 2013, dan is het tekort in 2014 € 9 K, negatiever dan het jaar daarvoor.

Het exploitatieresultaat over 2014 bedraagt € 3.646 K, negatief. Dit resultaat is als volgt te verdelen in een subsidieresultaat en een resultaat bedrijfsvoering.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013	In realisatie 2014 opgenomen liquidatiekosten
Exploitatieresultaat	596-	3.646-	1.384-	2.253-
<i>Waarvan subsidieresultaat</i>	<i>1.095-</i>	<i>1.173-</i>	<i>1.215-</i>	-
<i>Waarvan resultaat bedrijfsvoering</i>	<i>499</i>	<i>2.472-</i>	<i>169-</i>	<i>2.253-</i>

Het gerealiseerde (negatieve) subsidieresultaat ligt nagenoeg op het begrote niveau. De afwijking t.o.v. de begroting wordt derhalve veroorzaakt door een lager resultaat uit de bedrijfsvoering.

De totale kosten van liquidatie komen uit op € 2.253. Nemen we de kosten van liquidatie van BWR buiten beschouwing van komt het resultaat bedrijfsvoering uit op € 219 K negatief. Dat is € 719 K, minder dan begroot. De conclusie is dat de ambitie en de verwachtingen in de begroting niet zijn uitgekomen als gevolg van een aantal tegenvallers die hier nader worden toegelicht. Een toelichting op de balans en exploitatiecijfers is in paragraaf 5.5 en 5.7 opgenomen.

4.1.1 Toelichting bedrijfsopbrengsten

Na het eerste kwartaal werd duidelijk dat met name de begrote omzet van PostNL voor de divisie Werkbedrijf niet zouden worden gerealiseerd. Deze ontwikkeling is eerder reeds in de kwartaalrapportages kenbaar gemaakt. De verschillen van de bedrijfsopbrengsten ten opzichte van de begroting zijn als volgt te verklaren:

1. De externe omzet van het Werkbedrijf is € 236 K hoger dan begroot, met name door de extra omzet bij verpakken (TDM) en groenvoorziening voor particulieren. De omzet bij IBOR daalde ten opzichte van de begroting.
2. De kosten van de omzet van het Werkbedrijf zijn in het vierde kwartaal harder gestegen dan de omzet, in vergelijking met de vorige prognose. Het werkbedrijf heeft € 587 K meer aan kosten gemaakt dan begroot met name als gevolg van de extra kosten bij PostNL. Daardoor draaide PostNL met een verlies van € 18 K, terwijl een 'winst' van € 470 K was begroot. Per saldo is de Netto Toegevoegde Waarde (NTW) € 352 K, lager dan begroot.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

3. De opbrengsten bij arbeidsintegratie zijn € 231 K lager dan begroot doordat er een aantal gesubsidieerde banen eerder afleef waarvan het voorschot wel al was ontvangen. Het grote verschil met de begroting van komt voort uit het niet realiseren van projecten die wel begroot waren. Doordat de kosten € 28 K. hoger zijn dan begroot, blijft per saldo de NWT bij AI € 259 K. achter bij de begroting.
4. De opbrengsten uit detachering zijn de laatste maanden flink toegenomen met € 53 K. Ten opzichte van de begroting is de toename € 268 K. Dit is het gevolg van het verhogen van de tarieven terwijl het aantal gedetacheerden licht toenam met 3 personen.
5. De kosten van de omzet van AI zijn gebaseerd op de deelnemerskosten en liggen € 28 K hoger dan verwacht.
6. Overige opbrengsten bestaan o.a. uit de opbrengsten van verhuur en administratieve dienstverlening (wachlijstbeheer, Baanvak, NME) en komen € 44 K hoger uit dan begroot.

4.1.2 Toelichting lasten

De loonkosten van Wsw-personeel bepalen 67% van de lasten van BWR. Deze kosten zijn moeilijk beïnvloedbaar omdat de Wsw-CAO centraal is vastgesteld. Hier staat de Wsw-subsidie tegenover (zie paragraaf 4.1.3). De verschillen van de lasten ten opzichte van de begroting zijn als volgt te verklaren:

1. BWR heeft meer Wsw-medewerkers op de loonlijst dan begroot tegen iets hogere kosten. Dat veroorzaakt een overschrijding van de totale personeelskosten Wsw van € 202 K. Hier staat € 125 K hogere subsidie tegenover dan begroot.
2. De kosten van het ambtelijk personeel zijn 60% van de bedrijfslasten en 20% van de totale lasten. De extra post onder liquidatiekosten van € 85 K is de uitbetaalde reservering vakantiegeld 2015, dit als gevolg van de overgang van de ambtenaren naar de gemeente Hoogezand-Sappemeer. De overige kosten ambtelijk personeel zijn € 72 K hoger door de effecten van de uitrail van eindejaarsuitkering met reiskosten. Het effect hiervan was onvoldoende in de begroting meegenomen.
3. De inhuur van tijdelijk personeel is € 82 K hoger dan begroot door de extra doorbelasting van de kosten van hoofd FEZA B. Lensink en directeur v.d. Poel door de gemeente Hoogezand-Sappemeer.
4. De kosten van BWR-personeel BV zijn de kosten van medewerkers met een tijdelijk dienstverband. Deze zijn € 56 K hoger van begroot als gevolg van een toename van het aantal tijdelijke medewerkers met 1,5 fte (tijdelijke invulling van vaste formatie).
5. Afschrijvingen: De extra kosten € 1.643 K is de afwaardering van de vastgoedgerelateerde activa van Molenraai en de Vosholen als gevolg van de liquidatie van BWR (na de verkoop van de panden en de grond aan de gemeente HS). Daarmee zijn de panden, de grond en de investeringen aan de panden uit het verleden uit de activa van BWR verdwenen.

Samenvattend: De bedrijfsopbrengsten zijn € 299 K. lager (voornamelijk veroorzaakt door de hogere kosten van de omzet door de extra kosten van de inzet van WWB-ers bij PostNL). De bedrijfslasten zijn € 401 K. hoger door hogere personeelslasten dan begroot. Het bedrijfsresultaat is als gevolg hiervan € 700 K lager dan begroot.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

4.1.3 Financiering

De Wsw-subsidie is niet toereikend om de loonkosten van het Wsw-personeel te bekostigen. Het verlies bedraagt € 3.010 per subsidie-eenheid (SE). Het totale tekort heet subsidieresultaat en bedraagt voor BWR in 2014 € 1.2 miljoen. De verschillen van de Inkomsten ten opzichte van de begroting zijn als volgt te verklaren:

1. Rijksvergoeding: € 125 K hoger dan begroot door een toename van het aantal Wsw-medewerkers met 3 SE ten opzichte van de SE-begroting bij de buitengemeenten (zie ook hoofdstuk 3), en een verhoging van de rijkssubsidie met € 123,- per SE.
2. Incidentele baten en lasten: € 75 K (negatief) als gevolg van het afboeken van nog openstaande vorderingen uit voorgaande jaren, waaronder een ten onrechte vordering op de gemeente Haren van € 94 K.
3. Onttrekking aan reserve: wel begroot (€ 160 K) niet gerealiseerd omdat de herstructureringsreserve al in 2013 is aangewend aan de pensioenkosten sociale leidraad. In 2014 komen deze kosten rechtstreeks ten laste van het resultaat.
4. De extra post van € 525 K is de voorziening als gevolg van de liquidatie van BWR (kosten sociaal plan BWR, desinvesteringen meerjarige verplichtingen, overlopende verplichtingen huur, abonnementen, licenties en contracten, en onvoorziën).

Na financiering komt het (negatieve) resultaat uit gewone bedrijfsvoering in 2014 uit op € 1.393 K. Dit resultaat is daarmee € 637 K negatiever dan begroot.

Het eindresultaat blijft, door het niet kunnen onttrekken aan de herstructureringsreserve (begroot: € 160 K), uiteindelijk € 797 K achter bij de begroting.

Exploitatieresultaat 2014 (excl. Liquidatiekosten)

Exploitatieresultaat	Begroting 2014	Realisatie 2014	Vershil 2014
BWT totaal (In € x 1000)			
1. Saldo bedrijfsopbrengsten (NTW)	5.547	5.248	-299
2. Som bedrijfslasten	16.347	16.748	401
Bedrijfsresultaat	-10.800	-11.500	-700
3. Som van de inkomsten	10.044	10.108	64
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-756	-1.393	-637
4. Onttrekking aan reserve	160	-	-160
Resultaat	-596	-1.393	-797

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

4.2 Weerstandsvermogen

Inleiding

Weerstandsvermogen is de mate waarin de organisatie in staat is middelen vrij te maken om onverwachte financiële tegenvallers (risico's) op te vangen. Om goed financieel beleid te kunnen voeren is het van groot belang inzicht te hebben in de toereikendheid van het weerstandsvermogen.

Aansprakelijkheid van gemeenten voor eventuele tekorten

Volgens artikel 23, lid 2 van de van toepassing zijnde gemeenschappelijke regeling worden nadelige saldi van de verlies- en winstrekening gedekt uit de algemene reserve. Indien de algemene reserve is uitgeput, hebben de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Haren zich op basis van artikel 23, lid 6 van de gemeenschappelijke regeling verplicht om nadelige saldi van de verlies- en winstrekening aan BWR te vergoeden.

Beschikbare reserves

De algemene reserve van de Gemeenschappelijke Regeling bedroeg per 31-12-2013 € 0. Het verschil tussen het benodigd weerstandsvermogen (zie tabel onder) en het beschikbaar vermogen kan als risico bij de deelnemende gemeenten worden weergegeven.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door:

- De verwachte impact van de aanwezige risico's.
- De gewenste mate van zekerheid dat de risico's kunnen worden opgevangen.
- De mate waarin de risico's al op andere wijze zijn afgedekt.

Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis die het realiseren van de doelstellingen (negatief) beïnvloedt. De risico's worden geïnventariseerd en vervolgens wordt een schatting gemaakt van de omvang en de kans van optreden. De weging van het risico met de kans van optreden leidt tot het geschatte risicobedrag. Risico's met structurele effecten worden dubbel geteld. Dat betekent dat bij voldoende middelen de structurele risico's gedurende twee jaar kunnen worden opgevangen. Niet alle risico's zullen zich gelijktijdig voordoen. Daarom wordt het totaal verlaagd met een waarschijnlijkheidsfactor naar 80%.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000):

Benodigde weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel
1. Subsidie SE		
2. Kwetsbaarheid personeelsformatie		25
3. Afhankelijkheid van grote klanten	100	
4. Bedrijfsvoering	50	
5. Renterisico rekening courant	10	
Totaal	160	25
Structureel x factor 2		50
Waarschijnlijkheidsfactor 80%	128	40
Benodigde weerstandscapaciteit		168

 PARAAF VOOR
 WAARMERKINGSDOELEN

Inventarisatie van de risico's:**1. Subsidie per SE**

Omschrijving	BWR is sterk afhankelijk van de rijksbijdrage per SE. Een verlaging op de subsidie per SE heeft veel invloed op het resultaat. BWR heeft een korting per SE van € 500,- per jaar (cumulatief) vanaf 2015 verwerkt in de begroting cijfers. Daarmee is naar verwachting dit risico in onze begroting voor de komende jaren afgedekt.
Risico (in €)	nihil
Kans	
Jaar van signalering	2014
Beheersing	Op basis van eventuele nieuwe informatie zal de begroting, indien nodig, bijgesteld worden.

2. Kwetsbaarheid personeelsformatie

Omschrijving	De overheid (kantoororganisatie) is klein. Dit betekent dat sommige medewerkers breed inzetbaar zijn en (mede daardoor) niet altijd de gedetailleerde specialistische kennis (kunnen) hebben. Er is niet altijd achtervang en bij ziekte of vertrek kunnen werkzaamheden stagneren. Inhuur van externe capaciteit leidt tot hogere kosten.
Risico (in €)	€ 100.000,- structureel
Kans	25%
Jaar van signalering	2014
Beheersing	Voortdurend in gesprek blijven met medewerkers, kan uitval of vertrek voorkomen. Daarnaast kan (toekomstige) samenwerking met gemeenten of werkvoorzieningschappen dit risico verminderen.

3. Afhankelijkheid van grote klanten

Omschrijving	Bij het Werkbedrijf is sprake van een bepaalde mate van afhankelijkheid van grote klanten. Wanneer één of meer van deze klanten wegvallen heeft dat grote impact op deze sectoren/afdelingen en op het resultaat van BWR.
Risico (in €)	€ 200.000,- incidenteel
Kans	50%
Jaar van signalering	2014
Beheersing	Goed relatiebeheer toepassen, tijdig proberen te signaleren wanneer het risico reëler wordt en dit risico dan daadwerkelijk verwerken in de cijfers.

4. Bedrijfsvoering

Omschrijving	Onzekerheid en onduidelijkheid over de toekomst van de sector en daarmee van BWR verstoort mogelijk de bedrijfsvoering.
Risico (in €)	€ 100.000,- incidenteel
Kans	50%
Jaar van signalering	2014
Beheersing	Actualiteiten in de gaten houden, voldoende communiceren en een duidelijke richting aangeven helpt dit risico beheersbaar te houden.

5. Rentelrisico rekening courant

Omschrijving	De leningen zijn met lange looptijden afgesloten, zodat fluctuaties in de rente alleen effect hebben op de rekening-courant. Bij een gemiddeld saldo van € 2.000.000,- negatief heeft een fluctuatie in de rente van 1% een effect van € 20.000,- op jaarbasis.
Risico (in €)	€ 10.000 incidenteel
Kans	50%
Jaar van signalering	2014
Beheersing	Liquiditeitspositie bewaken en plannen.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Voor het onderhoud en het in stand houden van de gebouwen wordt gebruik gemaakt van een lange termijn- onderhoudsplan. Dit plan wordt jaarlijks getoetst.

Afschrijvingen

Er is in 2014 conform de verordening ex art. 212 van de Gemeentewet afgeschreven.

4.4 Financieringsparagraaf

4.4.1 Algemeen

Met ingang van 1 januari 2001 is de Wet financiering lagere overheden (Wet filo) vervangen door de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Beide wetten hebben de treasury functie van gemeenten en overheidslichamen tot onderwerp.

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de geldstromen, de financiële posities en de daaraan verbonden risico's. Op grond van de Wet fido is de GR BWR verplicht om zowel in de begroting als in de jaarrekening een treasury-paragraaf op te nemen, waarin verantwoording over het treasury-beleid wordt afgelegd.

4.4.2 Treasury-beleid

De GR BWR heeft een gemiddeld risicoprofiel. De rentepercentages van de langlopende leningen liggen voor een langere periode vast. Er wordt geen gebruik gemaakt van derivaten. Voor de benodigde liquiditeiten wordt gebruik gemaakt van een rekening courant krediet bij de BNG. De Wet fido kent twee normen, waaraan het treasury beleid wordt getoetst, te weten: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

4.4.3 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt berekend als een vast percentage van de in de Jaarbegroting berekende bedrijfslasten. Voor 2014 bedraagt dit percentage 8,2%. De totale bedrijfslasten voor de GR BWR zijn in 2014 geraamd op € 16.362.000, zodat de kasgeldlimiet voor 2013 € 1.342.000 bedraagt. In 2014 heeft de GR BWR deze limiet niet overschreden dankzij een extra kasgeld-fening van de BNG van € 1 miljoen. Een overzicht van de kasgeldlimiet is opgenomen in paragraaf 5.8.

4.4.4 Renterisiconorm

De renterisiconorm wordt berekend als een vastgesteld percentage (20%) van de vaste schuld bij aanvang van een boekjaar met een minimum van € 2.500.000, dat voor aflossing en herfinanciering in aanmerking komt. De vaste schuld van de GR bedroeg per 1 januari 2014 € 3.291.000; het risiconormbedrag was derhalve € 657.995. Jaarlijks wordt door de GR plm. € 226.000 afgelost, waarmee de GR ruim binnen de renterisico norm blijft. Een berekening van de rente risiconorm is opgenomen in paragraaf 5.8.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELBINDEN

4.4.5 WNT

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van kracht. De WNT vervangt de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt), welke tegelijkertijd werd Ingetrokken.

Dit regime is van toepassing op de publieke sector en het deel van de semipublieke sector dat (relatief) dicht bij de publieke sector staat. Het houdt in dat geen bezoldigingen mogen worden afgesproken die boven het gestelde maximum uitgaan. Dit maximum bestaat uit 130 procent van het brutosalaris van een minister, verhoogd met:

- Sociale verzekeringspremies;
- (belaste) onkostenvergoeding;
- beloningen betaalbaar op termijn (voornamelijk het werkgeversdeel van de pensioenreservering).

Voor 2014 gelden de volgende bedragen:

- € 187.340,- (bruto beloning);
- € 8.263,- (onkostenvergoeding);
- € 34.871,- (voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn).

Totaal € 230.474,-

De WNT is voor de GR BWR van toepassing maar er zijn geen personen werkzaam welke deze salarishnorm overschrijden. (zie onderstaand overzicht).

Overzicht Wet normering bezoldiging topfunctionarissen:

functie bestuurders	voorzitters- clausule van toepassing J/M	naam	ingangs- datum dienst- verband	eind- datum dienst- verband	omvang dienst- verband R%	beloning	belastbare vast en variabele onkosten- vergoeding	voorziening beloning betaalbaar op termijn	uitkering wegens beëindiging van het dienst- verband
met dienstbetrekking									
geen									
Interim- bestuurders									
directeur	N	D.T. ten Brink	1-1-2013	4-6-2014	90%	€ 86.205	€ 1.588	€ -	€ -
directeur	N	T. v.d. Poel	4-6-2014	31-12-2014	50%	€ 21.467	€ -	€ -	€ -
toezichthouders									
voorzitter	N	J.G. Lindeman	1-1-2013	4-6-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	R. Stähler	1-1-2013	4-6-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	G. Huizing	1-1-2013	4-6-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	J.J. Boersma	1-1-2013	31-12-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	T. Slefing	1-1-2013	4-6-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	P. Verschuren	4-6-2014	31-12-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	E. Drenth	4-6-2014	31-12-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	N.H.R. Stok	4-6-2014	31-12-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	M. Verbeek	4-6-2014	31-12-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -
lid	N	P.A. Lamböck	4-6-2014	31-12-2014	nvt	€ -	€ -	€ -	€ -

Dhr. T. v.d. Poel was in 2014 voor 50% directeur van BWR en voor 50% Manager Unit Werk en Inkomen Gemeente Hoogzand-Sappemeer.

PARAAR VOOR
WAARMERKINGSDOELBINDEN

4.5 Verbonden partijen

4.5.1 BWR Personeel BV

Op 1 september 2005 is Trio Personeel BV (nu BWR Personeel BV) opgericht met als voornaamste doel het beschikbaar stellen van personeel voor de GR BWR zodat flexibel ingespeeld kan worden op de behoefte aan leidinggevend kader. Een balans en resultatenrekening, alsmede een beknopte toelichting, is opgenomen in paragraaf 6.6.1.

Het resultaat en de balans van BWR Personeel BV zijn op grond van het verbod daartoe in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) niet geconsolideerd.

4.5.2 BWR Werkt! BV

Op 17 juli 2013 is BWR Werkt! BV opgericht met als voornaamste doel het verlonen van personeel, met name WWB-cliënten. Een balans en resultatenrekening, alsmede een beknopte toelichting, is opgenomen in paragraaf 6.6.2.

Het resultaat en de balans van BWR Werkt! BV zijn op grond van het verbod daartoe in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) niet geconsolideerd.

**PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN**

5 Jaarrekening

Inhoudsopgave

5.1	Balans per 31 december 2014.....	28
5.2	Resultatenrekening 2014.....	30
5.3	Kasstroomoverzicht	31
5.4	Algemene toelichting	32
5.4.1	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	32
5.4.2	Grondslagen voor de bepaling van het resultaat	33
5.5	Toelichting op de balans	34
5.5.1	Materiële vaste activa	34
5.5.2	Financiële vaste activa.....	35
5.5.3	Vlootende activa	35
5.5.4	Eigen vermogen.....	36
5.5.5	Voorziening	36
5.5.6	Langlopende schulden.....	36
5.5.7	Kortlopende schulden	37
5.5.8	Overlopende passiva	37
5.5.9	Liquiditeit.....	37
5.6	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	38
5.6.1	Vakantietoelage en vakantiedagen	38
5.6.2	Lease / huurverplichtingen.....	38
5.6.3	Overige contracten en daaruit voortvloeiende verplichtingen	38
5.7	Toelichting op de programmarekening	39
5.7.1	Netto toegevoegde waarde.....	39
5.7.2	Verantwoorde rijkssubsidie	41
5.7.3	Personeelskosten	42
5.7.4	Ingehuurd personeel.....	43
5.7.5	Afschrijvingen.....	44
5.7.6	Rentekosten.....	44
5.7.7	Huisvestingskosten	45
5.7.8	Machines en materieel.....	45
5.7.9	Algemene kosten	45
5.7.10	Incidentele baten en lasten.....	46
5.8	Financieringsoverzichten	47
6	Overige gegevens.....	48
6.1	Sisa verantwoordingsinformatie.....	48
6.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	49
6.3	Samenstelling bestuur en directie.....	51
6.4	Verdeling tekort over de gemeenten.....	52
6.5	Gebeurtenissen na balansdatum.....	53
6.6	Bijlagen welke geen onderdeel zijn van de jaarrekening	54
6.6.1	Balans en Winst & verliesrekening BWR Personeel BV	54
6.6.2	Balans en Winst & verliesrekening BWR Werk! BV	55

PARA AF VOOR
WAARMERKINGSDOELBINDEN

5.1 Balans per 31 december 2014

ACTIVA

bedragen * € 1000	31-12-2014		31-12-2013	
Vaste activa				
<u>Materiële vaste activa</u>				
Investeringen met een economisch nut	338		3.834	
		338		3.834
<u>Financiële vaste activa</u>				
Deelnemingen	118		118	
		118		118
Viottende activa				
<u>Vorraden</u>				
Grond- en hulpstoffen	32		21	
		32		21
<u>Uitzettingen</u>				
Vordering op openbare lichamen	887		1.048	
Overige vorderingen (handels- debiteuren)	987		1.213	
		1.874		2.261
<u>Liquide middelen</u>		232		301
<u>Overlopende activa</u>		1.785		186
Balans 31 december		4.379		6.722

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELBENDEN

PASSIVA

bedragen * € 1000	31 december 2014		31 december 2013	
Vaste passiva				
<u>Eigen vermogen</u>				
Algemene reserve	53		53	
Alg. reserve gem. Slochteren			225	
Herstr. reserve personeel	0		0	
Nog te bestemmen resultaat begrotingsjaar	-3.646		-1.383	
		-3.593		-1.105
Voorzieningen				
Voorziening reorganisatie BWR	525			
		525		
Vaste schulden				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	3.066		3.290	
		3.066		3.290
Vlottende passiva				
<u>Netto vlottende schulden</u>				
Bank- en girosaldo	965		773	
Overige schulden	2.332		2.879	
		3.297		3.652
<u>Overlopende passiva</u>		1.084		885
		4.379		6.722

 PARAAF VOOR
 WAARMERKINGSDOELBINDEN

5.2 Resultatenrekening 2014

Bedragen x € 1.000	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013	In realisatie 2014 opgenomen liquidatiekosten
N1W werkbedrijf	3.045	2.693	3.162	
NTW arbeidsintegratie	1.835	1.576	1.982	
Overige detachering	420	688	480	
Overige opbrengsten	247	291	180	
Totale bedrijfsopbrengsten	5.547	5.248	5.744	-
Brutoloon Wsw	8.433	8.542	8.267	
Sociale lasten Wsw	2.186	2.320	1.986	
Overige kosten Wsw personeel	535	494	657	
Loonkosten ambtelijk personeel	2.698	2.854	3.233	85
Overige kosten ambtelijk personeel	45	117	31	
Overig personeel				
- BWR Personeel B.V.	356	412	313	
- Uitzonderkrachten	165	247	137	
Afschrijvingen en boekresultaten	365	1.969	396	1.643
Rente	175	172	206	
Huisvesting	595	600	704	
Machines & materieel	310	233	356	
Algemene kosten	484	516	777	
Incidentele (nagekomen) baten & lasten	15	600	42	525
Totale bedrijfslasten	16.362	19.076	17.125	2.253
Bedrijfsresultaat	-10.815	-13.828	-11.381	- 2.253
Rijksbijdrage	10.059	10.183	9.715	
<i>waarvan subsidie van eigen gemachtten</i>	9.851	9.875	9.404	
<i>waarvan subsidie van buitengemeenten</i>	208	308	311	
Onttrekking aan reserves	160	-	282	
Resultaat van de verbonden partijen	-	-	-	
Exploitatieresultaat	-596	-3.646	-1.384	-2.253

PARAARF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

5.3 Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro's)

Kasstroom uit operationele activiteiten	2014		2013	
Netto resultaat		-3.646		-1.383
aanpassing voor:				
afschrijvingen (incl. afwaardering)	1.969		417	
mutaties algemene reserve	225		-404	
bestemming resultaat 2013 / 2012	1.383		983	
mutatie voorziening	525			
		3.652		996
		6		-387
Veranderingen in werkkapitaal				
uitzettingen	367		-527	
voorraden	-10		25	
overlopende activa	-1.599		747	
overlopende schulden	-848		848	
overlopende passiva	200		143	
		-1.570		1.236
		-1.564		849
<u>Kasstroom uit bedrijfsopr. activiteiten</u>				
Hypotheek u/g	-		-	
Financiële vaste activa	-		-100	
Deelnemingen	-		-	
				-100
Kasstroom uit operationele activiteiten		-1.564		749
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>				
Investeringen in materiële vaste activa	-109		-193	
Disinvesteringen in materiële vaste activa	1.636		13	
		1.527		-180
		-37		569
<u>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>				
Ontvangsten uit vaste schulden	-		-	
Aflossing van vaste schulden	-224		-226	
		-224		-226
Toe-/afname der geldmiddelen		-261		343

PARAAR VOOR
WAARMERKINGSDOELEN

5.4 Algemene toelichting

Algemeen

De Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap "Hoogezand en omstreken" is opgericht per 1 november 1960. Per 1 februari 2010 zijn de statuten gewijzigd en is de tenaamstelling gewijzigd in Gemeenschappelijke Regeling Bedrijf voor Werk en Re-Integratie (GR-BWR).

Het bestuur heeft besloten over te gaan tot liquidatie van de GR-BWR per 1 januari 2016. Dit in het licht van de aanstaande fusie van organisatie van BWR met die van de sociale dienst van de gemeente Hoogezand-Sappemeer. De GR-BWR blijft tot die datum werkgever van de SW-medewerkers. De ambtenaren van BWR gaan per 1 januari 2015 al over naar de gemeente Hoogezand-Sappemeer. De panden Molenraai 1 en de Vosholen 119 zijn op 23 december 2014 per notariële akte overgedragen aan de gemeente Hoogezand-Sappemeer.

Aard der bedrijfsactiviteiten

De tot de GR behorende activiteiten zijn voornamelijk: re-integratiewerkzaamheden met mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt, Industrieel toeleveringsbedrijf en hoveniersbedrijf.

Grondslagen

De geformuleerde grondslagen hebben betrekking op de jaarrekening als geheel. De algemene grondslagen liggen vast in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording).

5.4.1 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld zijn de activa, de voorzieningen en de schulden opgenomen tegen de nominale waarde. De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Vaste activa

Investeringen met een economisch nut

De investeringen worden gewaardeerd op de verkrijging- of vervaardigingsprijs verminderd met lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

In deze jaarrekening zijn de panden Molenraai 1 en de Vosholen 119 afgewaardeerd tot taxatiewaarde. Op 23 december 2014 zijn de panden (inclusief bijbehorende terreinen en vastgoed gerelateerde activa) tegen taxatiewaarde overgegaan naar de gemeente Hoogezand-Sappemeer.

Financiële vaste activa

De deelneming wordt gewaardeerd tegen de aanschafwaarde of –indien deze lager is dan de aanschafwaarde- de netto vermogenswaarde.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

Vlottende activa Vorraden

De grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs of lagere marktwaarde. Bij de waardering wordt rekening gehouden met incourantheid. Gerede producten zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs en eventueel verminderd tot de lagere marktwaarde. Verschillen worden in het bedrijfsresultaat verantwoord.

Uitzettingen en overlopende activa

De uitzettingen worden gewaardeerd op de nominale waarde, rekening houdend met mogelijke oninbaarheid. Voor de verwachte oninbaarheid van uitzettingen is een voorziening getroffen. De voorziening is bepaald op de verwachte inbaarheid.

Liquide middelen

Liquide middelen omvatten kas- en banksaldi en worden tegen de nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is het saldo van de algemene reserve en het nog niet met de gemeenten verrekend resultaat van het afgesloten boekjaar. Het eigen vermogen wordt gewaardeerd op nominale waarde.

Vaste schulden

Hieronder zijn uitsluitend begrepen de langlopende leningen, afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Ze worden gewaardeerd op de nominale waarde.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Deze worden gewaardeerd op de nominale waarde.

5.4.2 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Netto omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de in het verslagjaar aan derden in rekening gebrachte bedragen voor geleverde goederen en diensten exclusief omzetbelasting en tegen kostprijs doorberekende diensten ten behoeve van onderhoud en beheer van investeringen met een economisch nut.

Kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten

Onder de kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten worden opgenomen de kosten die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan de in het onderhavige boekjaar geleverde goederen en diensten alsmede de inkoopwaarde van de gekochte materialen.

Afschrijving op investeringen met een economisch nut

De afschrijvingen op deze investeringen worden berekend door middel van vaste percentages van de aanschafwaarde op basis van de verwachte economische levensduur per categorie.

PARAARF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

5.5 Toelichting op de balans

5.5.1 Materiële vaste activa

De mutaties in de investeringen met een economisch nut zijn als volgt te specificeren:

(in € x 1000)	terreinen	bedrijfs- gebouwen	machines, installaties, inventaris	vervoer middelen	totaal 2014	totaal 2013
Boekwaarde per 1 Jan	477	2.866	477	14	3.834	4.072
Investerings (+)	-	13	35	61	109	103
Boekwaarde van desinvesteringen (-)	476	2.716	86	1	3.279	100
Afscriptingen (-)	-	164	147	15	326	331
Boekwaarde per 31-dec	-	-	279	59	338	3.834
	terreinen	bedrijfs- gebouwen	machines, installaties, inventaris	vervoer middelen	totaal 2014	totaal 2013
Cumulatieve aanschafwaarden	-	-	704	88	792	12.489
Cumulatieve afschrijvingen + afwaarderingen	-	-	425	29	454	8.655
Boekwaarde per 31-dec	-	-	279	59	338	3.834
Totaal investeringen met een economisch nut per 31 december.					338	3.834

De afschrijvingen berekend over de aanschafwaarden zijn als volgt:

	in %	in jaren
voorzieningen terreinen	5%	20 jaar
bedrijfsgebouwen	2,5%	40 jaar
installaties	6,7%	15 jaar
inventaris	20%	5 jaar
machines	10 tot 20%	5-10 jaar
vervoermiddelen	20%	5 jaar
automatisering	33%	3 jaar
activa in uitvoering	geen afschrijving	
terreinen	geen afschrijving	

PARAAF VOOR
WAARBERKINGSDOELEINDEN

5.5.2 Financiële vaste activa

(X € 1.000)

Deelnemingen	2014	2013
Deelneming BWR Werktl BV	100	100
Deelneming BWR Personeel BV	18	18
Balans per 31 december	118	118

5.5.3 Vlottende activa

Vorraden:

(in € x 1000)

Vorraden	2014	2013
De specificatie van de voorraden:		
Grond- en hulpstoffen	32	21
voorziening wegens incourant	-	-
balans 31 december	32	21

Uitzettingen:

(in € x 1000)

Uitzettingen	2014	2013
Vordering op openbare lichamen	887	1.048
Handelsdebiteuren		
Overige debiteuren per saldo per 31/12	1.024	1.246
Voorziening wegens mogelijke oninbaarheid	3/-	33-
Balans 31 december	1.874	2.261

Overlopende activa:

De huidige omvang van de overlopende activa (onder meer bevoorschotting Fietsenplan) kan als normaal worden beschouwd. Het merendeel van deze vorderingen is in het eerste kwartaal van 2015 afgewikkeld. De vordering uit hoofde van overdracht pand aan de gemeente Hoogezand-Sappemeer bedraagt € 1.630 K (op basis van getaxeerde waarde).

(in € x 1000)

Overlopende activa	2014	2013
Te vorderen rijkssubsidies	-	-
Nog te ontvangen omzet	-	-
Diverse overlopende activa en vorderingen balans 31 december.	1.785	186
Balans 31 december	1.785	186

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELBINDEN

5.5.4 Eigen vermogen

Eigen vermogen (in € x 1000)	2014	2013
Algemene reserve	53	53
Bestemmingsreserve Slochteren (a)	-	225
Herstructureringsreserve personeel	-	-
Saldo	553	278
Te bestemmen resultaat begrotingsjaar	-3.646	-1.363
Balans 31 december	-3.593	-1.105

Het tekort van het boekjaar 2013 is in 2014 gedekt door de deelnemende gemeenten.

Toelichting mutatie bestemmingsreserve gem. Slochteren:

Externe kosten aanbouw WIW	4.992
Ontslag compensatie 3 WIW-ers	63.105
terugbetaling reserve gesubsidieerde arbeid	156.612
	224.708

5.5.5 Voorziening

Voorziening (in € x 1000)	2014	2013
Voorziening reorganisatie BWR	525	-
Balans 31 december	525	-

Toelichting vorming voorziening reorganisatie BWR:

Juridische kosten/ statuten / BV's o.d.	25.000
Kosten sociaal plan (bovontaligheid)	250.000
Desinvesteringslasten (meerjarige verplichtingen)	100.000
Overlopende verp.f.huur/abonnementen/licenties/contracten	50.000
Onvoorzien	100.000
Totaal	525.000

5.5.6 Langlopende schulden

Overzicht van langlopende leningen bij de BNG

(in € x 1000)

Contractnummer lening	Looptijd jr.	Rente %	Lening	Aflossing	Lening
			1-1-2014	2014	31-12-2014
BNG 97740	30	4,42	533	27	507
BNG 94145	30	5,42	1.077	57	1.020
BNG 59548	25	4,78	762	54	708
BNG 84792	20	6,375	75	25	50
BNG 40.102711	20	4,55	844	63	781
			3.291	225	3.066

De jaarlijkse rentelast voor bovenstaande leningen bedroeg in 2014 € 160.000

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELINDEN

5.5.7 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden (in € x 1000)	2014	2013
Kasgeldlening	-	1.000
Loonbelasting en premies soc. Verzekering	478	420
Omzetbelasting	128	94
Personeelsvereniging	-	46
Vooruit ontvangen gemeentelijke bijdragen	-	523
Waarborgsommen	-	-
Crediteuren	1.726	796
Balans 31 december	2.332	2.679

De tijdelijke Kasgeldlening is in 2014 volledig terug betaald aan de BNG. De vooruit ontvangen gemeentelijke bijdragen en de rekening courant van de personeelsvereniging zijn verplaatst naar de overlopende passiva. Zodat de aansluiting tussen de specificaties en de balans blijft bestaan.

5.5.8 Overlopende passiva

Overlopende passiva (in € x 1000)	2014	2013
Te betalen rente BNG	74	81
Personeelsvereniging	46	-
Vooruit ontvangen gemeentelijke bijdragen	596	-
Rekening courant BWR Personeel B.V.	18	18
Rekening courant BWR Werkil B.V.	48	49
Rekening courant St. Baanvak	149	349
Nog te betalen kosten	155	388
Balans 31 december	1.084	885

De post "vooruit ontvangen gemeentelijke bijdragen" betreft de reeds door de gemeenten voorgefinancierde bedragen als gevolg van het begrote exploitatietekort. Het betreft hier het z.g. exploitatietekort. Een overzicht van het aandeel per gemeente in het exploitatieresultaat is weergegeven in paragraaf 2.4.

5.5.9 Liquiditeit

Liquiditeit (in € x 1000)	2014	2013
De totale kredietfaciliteit per 31 december	1.290	1.290
Tegoeden bij banken	232	299
Opgenomen in rekening courant	- 985	- 773
Kassaldi (incl. gelden onderweg)	1	2
Liquiditeitsruimte per 31 december	557	818

Ten behoeve van de bankleningen en rekening courantskredieten zijn geen zekerheden gesteld. De liquide middelen zijn als volgt te specificeren:

Liquide middelen (in € x 1000)	2014	2013
Bankiers	231	299
Kassen	1	2
Gelden onderweg	-	-
Balans 31 december	232	301

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

5.6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

5.6.1 Vakantietoelage en vakantiedagen

De totale verplichting (ad € 766.161) per 31-12-2014 is niet in de balans opgenomen. Deze verplichting is als volgt te definiëren:

- Verlofschuld WSW-medewerkers : € 405.242 (27.016 uren * gemiddeld € 15,-/uur)
- Vakantietoelage WSW-medewerkers : € 361.725 (totale vakantiegeld minus 5 maanden 2014)

5.6.2 Lease / huurverplichtingen

- Huur A. Plesmanlaan 13, Kolham (APN): € 65.000 per jaar (contract verlengd met 5 jaar).
- Huur Abrahamskade 4, Hoogezand (TDM): € 79.092 per jaar (contract verlengd met 5 jaar).
- Huur Hoofdstraat 219, Hoogezand (kringloopwinkel): € 67.992 per jaar (tot 1/4/2022)

5.6.3 Overige contracten en daaruit voortvloeiende verplichtingen

- Samenwerkingsovereenkomst met Iederz Groningen en SCA Hygiene Products inzake de levering van diensten (verpakken).
- Samenwerkingsovereenkomst met AP Nederland inzake de levering van diensten (electromontage).
- Samenwerkingsovereenkomst met Effektief Groep de levering van diensten (schoonmaak).
- Samenwerkingsovereenkomst met PostNL de levering van diensten (sortering pakketpost).

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOBLEINDEN

5.7 Toelichting op de programmarekening

De programmarekening 2014 bevat de resultaten van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening en die van de re-integratie activiteiten. Waar nodig zal onderscheid worden gemaakt tussen de divisie Werkbedrijf en de divisie Arbeidsintegratie.

5.7.1 Netto toegevoegde waarde

Een nadere uitsplitsing van de toegevoegde waarde op basis van de bovengenoemde activiteiten is hierna gegeven:

(X € 1.000)	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Netto omzet Werkbedrijf	4.530	4.766	4.601
Kosten van de omzet Werkbedrijf	-1485	-2.072	-1.439
NTW Werkbedrijf	3.045	2.693	3.162
Omzet Detachering	420	688	490
Netto omzet Arbeidsintegratie	2.317	2.086	2.707
Kosten van de omzet Arbeidsintegratie	-482	-510	-805
NTW Arbeidsintegratie	1.835	1.576	1.902
NTW totaal	5.300	4.958	5.554

De NTW van het Werkbedrijf per activiteit:

De in rekening gebrachte omzet voor geleverde goederen en diensten minus kosten van uitbesteed werk en externe kosten is als volgt gerealiseerd:

(X € 1.000)	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Graveren	120	75	88
Confectie	75	59	51
Kringloop	215	152	153
Elektra (APN)	250	254	280
Verpakken (TDM)	400	588	380
PostNL	470	- 18	221
Business post	30	24	
IBOR	800	706	
Groenvoorziening particulier	400	598	1.730
Schoonmaak	225	197	232
Overig	60	78	26
Totaal NTW Werkbedrijf	3.045	2.693	3.161

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOEBLENDEN

Uitsplitsing netto opbrengst Arbeidsintegratie per gemeente/opdrachtgever :

(X € 1.000)	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Re-integratie Hoogezand Sappemeer			
Gesubsidieerde arbeid	340	282	553
Re-integratie trajecten	978	1.068	1.292
Inleenvergoedingen	66	43	73
RMC trajecten	0	0	35
Activering cliënten z. groei p.	150	150	150
Projecten/maatwerk	344	14	21
Bijdrage werkgeversteam	44	64	0
Totale bruto opbrengsten	1.921	1.621	2.124
Loonkosten (gesubsidieerde) banen	278	204	308
Overige kosten (gesubsidieerde) banen	11	12	15
Scholingskosten	1	38	5
Deelnemerskosten	35	86	96
Loonkostensubsidie I/D-banen en overige banen	65	42	177
Overige kosten			
Totale kosten van de omzet	389	382	601
Netto opbrengsten Hoogezand Sappemeer	1.532	1.239	1.523

(X € 1.000)	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Re-integratie Slochteren			
Gesubsidieerde arbeid	70	103	196
Re-integratie trajecten	90	148	159
Inleenvergoedingen	23	30	24
Opbrengsten begeleiding op locatie	50	62	74
Activering cliënten z. groei p.	69	70	
Bijdrage werkgeversteam (Begeleiding op locatie)	44	23	85
Totale bruto opbrengsten	346	436	538
Loonkosten (gesubsidieerde) banen	72	107	185
Overige kosten (gesubsidieerde) banen	4	2	3
Scholingskosten	0,5	3	0
Deelnemerskosten	10	14	9
Loonkostensubsidie I/D-banen en overige banen			0
Overige kosten			0
Totale kosten van de omzet	86	126	197
Netto opbrengsten Slochteren	145	340	341

(X € 1.000)	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Re-integratie derden			
Re-integratie trajecten	50	29	45
Totale bruto opbrengsten derden	50	29	45
Scholingskosten	3	0	0,2
Deelnemerskosten	4	2,3	5
Totale kosten van de omzet	7	2,3	6
Netto opbrengsten derden	44	27	39

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

Opbrengsten detachering

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie
Detachering Wsw	2014	2014	2013
Netto opbrengsten detachering	420	688	490

Toelichting: Dankzij nieuwe afspraken met bedrijven over de tarieven van de gedetacheerden is de omzet gestegen.

Overige opbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie
Overige bedrijfsopbrengsten	2014	2014	2013
Extra opbrengsten BW			9
Huuropbrengsten garage/pand Voshoten	122	127	73
Vergoeding voor wachtlijstbeheer	50	50	45
Bonus begeleid werken		39	
Doorbelaste organisatiekosten aan projecten	75	75	75
Correctie voorraadadministratie			-11
	274	291	191

5.7.2 Verantwoorde rijkssubsidie

Vanaf 2008 is door het Ministerie de verantwoording voor de aanwending van de rijkssubsidies bij de gemeenten belegd. De gemeenten binnen de GR hebben ervoor gekozen de ontvangen rijkssubsidies één op één door te sluizen naar de GR BWR en de afwikkeling hiervan met andere SW-bedrijven door de GR laten uitvoeren. De in de programmarekening verantwoorde subsidie is als volgt samengesteld:

Woongemeente	Standaard eenheden
Groningen	1,00
Haren	27,29
Hoogezand-Sappemeer	293,98
Veendam	0,14
Vlagtwedde	0,42
Noordenveld	0,50
Tynaarlo	1,00
Oldambt	1,00
Menterwolde	4,28
Slochteren	56,69
Haarlemmermeer	1,00
Almelo	0,91
Arnhem	1,00
Steenwijkerland	0,56
totaal	389,76

De rijkssubsidie per SE bedroeg in 2014 € 26.126,-. De totale Rijkssubsidie voor BWR bedroeg in 2014 € 10.182.956

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

5.7.3 Personeelskosten

Kosten Wsw personeel.

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie
Personeelskosten Wsw	2014	2014	2013
Loon en salarissen Wsw	8.433	8.542	8.287
Pensioenlasten Wsw	888	869	882
Sociale lasten Wsw	1.298	1.451	1.104
Overige personeelskosten Wsw	535	494	657
Totale personeelskosten Wsw	11.154	11.356	10.930

Aantal SE 's 386,84 389,76 372,17

(in €)	Begroting	Realisatie	Realisatie
Personeelskosten per SE	2014	2014	2013
Bruto loon per SE	21.800	21.915	22.267
Pensioen per SE	2.298	2.230	2.370
Sociale lasten per SE	3.355	3.721	2.966
Overige personeelskosten per SE	1.383	1.268	1.765
Totale personeelskosten per SE	28.834	29.134	29.368
Rijksbijdrage per SE	26.003	26.126	26.103
Subsidieresultaat per SE	-2.831	-3.010	-3.265

De loonkosten en sociale lasten van het Wsw-personeel worden uitgedrukt in de kosten per Standaard Eenheid (SE). Een SE is gelijk aan één FTE (bij 36 uur per week) vermenigvuldigd met de arbeidshandicapfactor, resp. 1 (in het geval van een matige handicap) of 1,25 (in het geval van een ernstige handicap). De verantwoorde rijkssubsidie Wsw is in dezelfde eenheid uitgedrukt.

Overige kosten Wsw personeel

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie
Specificatie overige pers. kosten WSW	2014	2014	2013
Vervoerskosten	160	176	203
Bedrijfsgeneeskundige zorg	70	55	52
Opleiding en training	60	45	207
Werkkleding	75	57	65
Loonkosten RW	75	52	42
Maatschappelijk werk	-	-	9
Kerstpakketten	25	21	25
Fietsenplan	40	41	40
Spaarpremie	-	-	-
Bijdrage cliëntenparticipatie	5	-	2
Wachlijstbeheer	10	-	-
Overige kosten	15	48	12
	535	494	657

PARAAR VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

Kosten niet-Wsw personeel.

Vanaf 2011 zijn er binnen BWR verschillende groepen niet Wsw medewerkers werkzaam, zowel in de uitvoering als in de ondersteunende diensten.

In de jaarrekening zijn de loonkosten van de diverse groepen medewerkers als volgt verantwoord:

- Personeelskosten overig personeel: het ambtelijk personeel
- Ingehuurd personeel: personeel zonder (ambtelijke) aanstelling of arbeidsovereenkomst en de medewerkers met een tijdelijk contract aangesteld binnen BWR Personeel BV

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie	In realisatie
	2014	2014	2013	2014 opgenomen liquidatiekosten
Personeelskosten overig personeel				
Lonen en salarissen ambtelijk pers.	2.688	2.201	2.380	85
Pens. en soc. verz. ambtelijk pers.	-	653	653	
Overige loonkosten ambtelijk pers.	45	117	31	
	2.743	2.971	3.264	85

Toelichting: As gevolg van de overgang van de ambtenaren van BWR naar de gemeente Hoogezand-Sappemeer, werden de ambtenaren feitelijk eerst ontslagen om vervolgens een nieuw dienstverband aan te gaan met de gemeente. Om die reden is de reeds gereserveerde vakantiegeld (die normaliter zou worden uitbetaald in mei 2015), in januari uitgekeerd. Deze kosten behoren bij de afrekening 2014.

5.7.4 Ingehuurd personeel

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie
	2014	2014	2013
Ingehuurd personeel			
Uitzendkrachten	165	247	137
BWR Personeel BV	356	412	313
	521	659	450

Uitzendkrachten

Hieronder zijn verantwoord de kosten van 6 maanden interim directeur, € 52.958 (inclusief vergoeding reiskosten), 1 jaar inhuur interim-hoofd FEZA, € 163.327 en de vergoeding van de kosten van detachering van de directeur BWR door de gemeente Hoogezand-Sappemeer, € 21.467 en overige inhuur € 9.248

BWR Personeel BV

De kosten van BWR personeel BV zijn meer dan begroot voor 2014. De afwijking wordt verklaard door het in dienst nemen van tijdelijke medewerkers bij verloop van vaste medewerkers.

**PARAAT VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN**

5.7.5 Afschrijvingen

(X € 1.000)	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013	In realisatie 2014 opgenomen liquidatiekosten
Afschrijvingen				
Volgens afschrijvingsstaat	375	1.969	331	1.643
Nieuwe afschrijvingen	15		87	
Doorbolasting aan ledez	25		22	
Verantwoording in W&V-rekening	365	1.969	396	1.643

Toelichting: Het onroerend goed (OG) gebouw Molenraai en Vosholen (inclusief terreinen) is op 7 augustus 2014 gewaardeerd op € 1.630.000. Het totaal van dit onroerend goed werd op de balans afgewaardeerd met € 738.934. Daarbij komt dat alle eerdere investeringen die nog niet volledig waren afgeschreven, zoals verbouwingen uit het verleden, alsmede alle onroerend goed-gerelateerde activa, hiermee volledig werden afgeschreven (zie toelichting op de balans 5.5.1). De totale desinvestering als gevolg van verkoop van de panden aan de gemeente Hoogezand-Sappemeer bedraagt € 1.643.000.

per 31-12-14	boekwaarde	taxatiewaarde	verschil
Gebouw Molenraai	1.544.483	1.300.000	244.483
Terrein Molenraai	362.824	0	362.824
Gebouw Vosholen	348.827	330.000	18.827
Terrein Vosholen	112.800	0	112.800
totaal O/G	2.368.934	1.630.000	738.934
O/G-gerelateerd	904.066	0	904.066
Totaal	3.273.000	1.630.000	1.643.000

5.7.6 Rentekosten

(X € 1.000)	Begroting 2014	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Rentekosten			
Rente leningen	162	160	165
Rente rek. courant + derden	13	12	41
	175	172	206

Toelichting: De totale rentekosten liggen iets onder het begrote niveau. Als gevolg van de economische omstandigheden wordt de termijn waarbinnen onze (private en publieke) afnemers hun facturen voldoen geleidelijk langer. Het langer moeten financieren van crediteuren saldo met rekening-courantkrediet kan in de komende jaren leiden tot (fors) hogere rentekosten. Op dat probleem op te vangen is gedurende 2014 een kasgeldtelling aantrokken van BNG van € 1 mln.

PARAAT VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

5.7.7 Huisvestingskosten

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie
Huisvestingskosten	2014	2014	2013
Onderhoud gebouwen	60	35	84
Onderhoud installaties	70	91	70
Energie	210	218	322
Belasting & verzekering	70	61	57
Schoonmaakkosten	25	10	29
Overig	5	1	-
Huur	155	184	142
	595	600	704

Toelichting: De kosten van onderhoud installaties zijn toegenomen door extra investeringen. De huurprijs van de Kringloopwinkel en TDM waren hoger dan begroot.

5.7.8 Machines en materieel

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie
Machines & materieel	2014	2014	2013
Onderhoud machines	70	106	165
Onderhoud inventaris	70	46	44
Brandstof	50	57	56
Belastingen & verzekeringen	25	25	32
Gereedschappen	35	-	33
Overige kosten machines & materieel	-	-	26
	250	233	356

Toelichting: De kosten van onderhoud machines zijn die van MKB-lease (wagenpark).

5.7.9 Algemene kosten

(X € 1.000)	Begroting	Realisatie	Realisatie
Algemene kosten	2014	2014	2013
Verzekering	10	10	2
Automatisering	150	230	240
Advieskosten/inhuur derden	75	35	139
Telefoon-portokosten	50	62	65
Kantoomaterialen	40	23	32
Abonnementen/contributies	34	33	44
Accountantskosten	20	24	22
Reiskosten	20	20	34
Kosten OR	10	7	8
Kantinkosten	30	10	32
Kosten loonadministratie	35	39	30
Overige algemene kosten	10	23	129
Organisatiekosten Baanvak	-	-	-
	484	516	777

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

Toelichting: De hogere kosten van automatisering komen voort uit de inhuur van onderhoudsdiensten door CompuSystems (€ 86.400). Daarnaast komen hier de kosten van de licentie en het gebruik van Competensys terug (€ 32.400) en van Brainsquare (€ 20.400) voor de ondersteuning applicatiebeheer Exact.

5.7.10 Incidentele baten en lasten

(X € 1.000)	Begroting	Reëlsatie	Reëlsatie	In reëlsatie 2014 opgenomen liquidatiekosten
Incidentele baten en lasten	2014	2014	2013	
Incidentele (nagekomen) baten en lasten	15	600	42	525
	15	600	42	525

Toelichting: In de incidentele baten en lasten zit de vorming van de voorziening voor reorganisatiekosten BWR. Voor een toelichting van deze voorziening BWR: zie paragraaf 5.5.5.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELENDEN

5.8 Financieringsoverzichten

Overzicht kasgeldpositie 2014

bedragen in € 1.000	kw 1	kw 2	kw 3	kw 4
Omvang begroting per 1-1-2014 (= grondslag)	16.362	16.362	16.362	16.362
1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
- in bedrag	1.342	1.342	1.342	1.342
2) Omvang vlottende korte schuld	1200	1200	1200	1200
3) Vlottende middelen	100	100	100	100
Toets kasgeldlimiet				
4) Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	1100	1100	1100	1100
Toegestane kasgeldlimiet (1)	1.342	1.342	1.342	1.342
Ruimte (+)/Overschrijding (-) -> (1 - 4)	242	242	242	242

Renterisiconorm 2014

1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	€	-	
1b	Renteherziening op vaste schuld w/g	€	-	
2	Renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)			€ -
3a	Nieuw aangetrokken vaste schuld	€	-	
3b	Nieuw uitgezette lange leningen	€	-	
4	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a - 3b)			€ -
5	Betaalde aflossingen			€ 225.000
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)			€ -
7	Renterisico op de vaste schuld (2 + 6)			€ -
8	Renterisiconorm			€ 657.995
9a	Ruimte onder renterisiconorm (8 - 7)			€ 657.995
9b	Overschrijding renterisiconorm (7 - 8)			
Berekening renterisiconorm				
10	Schuld per 1 januari 2014	€ 3.289.974		
11	Hot bij ministeriële regeling vastgestelde percentage		20%	
12	Renterisiconorm	€ 657.995		

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

6 Overige gegevens

6.1 Sisa verantwoordingsinformatie

	Totaal aantal voor de Wsw geïndiceerde inwoners dat op 31 december 2013 op de wachtlijst staat of in het kader van de Wsw werkt	Aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in 2014	Aantal gerealiseerde arbeidsjaren in begeleid werken van geïndiceerde inwoners in 2014
Indicator:	A	C	D
Groningen	1,00	1,00	
Haren	41,75	26,40	0,89
Hoogezand-Sappemeer	380,50	292,38	1,6
Veendam	1,00	0,14	
Vlagtwedde		0,42	
Noordenveld	1,00	0,50	
Tynaarlo	1,00	1,00	
Oldambt	1,00	1,00	
Montswarde	5,00	4,28	
Slachteren	79,25	55,77	0,92
Haarlemmermeer		1,00	
Almelo		0,91	
Arnhem		1,00	
Steenwijkerland		0,56	
	511,50	386,35	3,41

PARAF VOOR
WAARMERKINGSDOELINDEN

Gemeenschappelijke regeling
 Bedrijf voor Werk en Re-integratie
 Postbus 50
 9610 AB SAPPEMEER

Datum
 14 april 2015

Behandeld door
 drs. M. Bruinsma RA

Kenmerk
 8069/MB/RA/CK

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Bedrijf voor Werk en Re-integratie

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2014 van de gemeenschappelijke regeling Bedrijf voor Werk en Re-integratie te Sappemeer gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de programmarekening over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SISA-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Bedrijf voor Werk en Re-integratie is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Het bestuur is voorts verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de Beleidsregels toepassing WNT,

inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede in het kader van de financiële rechtmatigheid voor de naleving van die relevante wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de gemeenschappelijke regeling Bedrijf voor Werk en Re-integratie per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2014 voldoen in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Benadrukking van onzekerheid omtrent de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op punt 5.5.4 in de toelichting van de jaarrekening, waarin uiteengezet is dat de gemeenschappelijke regeling een netto verlies van circa € 3.646.000 over 2014 heeft geleden. Per 31 december 2014 overstijgen de schulden van de gemeenschappelijke regeling de totale activa met circa € 3.593.000. Deze condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gerede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de gemeenschappelijke regeling. De

deelnemende gemeenten staan, zoals weergegeven in punt 5.5.4 van de jaarrekening, garant voor de verliezen in de gemeenschappelijke regeling. Tevens hebben de aangesloten gemeenten besloten om de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2016 op te heffen. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Groningen, 14 april 2015

AKSOS Accountants B.V.
namens deze

w.g. drs. M. Bruinsma RA

6.3 Samenstelling bestuur en directie

ALGEMEEN BESTUUR

Gemeente Hoogezand-Sappemeer

wethouder : dhr. P. Verschuren (voorzitter)

wethouder : dhr. E. Drenth

Gemeente Slochteren

wethouder : dhr. N.H.R. Stok

wethouder : dhr. J.J. Boersma

Gemeente Haren

wethouder : dhr. M. Verbeek

wethouder : mw. P.A. Lambeck

DAGELIJKS BESTUUR

als Algemeen Bestuur

NOOT:

De voorzitter is conform de statuten afkomstig van de gemeente Hoogezand-Sappemeer.

DIRECTIE:

T. van de Poel

**PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN**

6.4 Verdeling tekort over de gemeenten

Het totaal resultaat van BWR wordt verdeeld op grond van de systematiek zoals door het Algemeen Bestuur in de vergadering van 7 maart 2014 is vastgesteld. Dit impliceert dat het totaal resultaat wordt gesplitst in het subsidieresultaat en een resultaat bedrijfsvoering van resp. de divisie Werkbedrijf en de divisie Arbeidsintegratie. Deze resultaten worden op afzonderlijke wijze aan de gemeenten toegerekend.

Deze resultaatverdeling is in onderstaande tabel weergegeven:

(bedragen in € x 1.000).

Werkbedrijf	Realisatie 2014	Realisatie 2013
NTW Werkbedrijf	-2.984	-3.352
Opbrengst detachering	688	
Bedrijfskosten	17.887	13.962
Subsidies Wsw	-10.183	-8.488
Onttrekking reserve		-282
Exploitatieresultaat	4.031	1.840
Waarvan subsidieresultaat	1.173	1.118
Waarvan resultaat bedrijfsvoering	2.858	722

Arbeidsintegratie	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Opbrengsten	1.576	2.392
Bedrijfskosten	1.180	3.162
Subsidies Wsw		1.227
Exploitatieresultaat	386	457
Waarvan subsidieresultaat		98
Waarvan resultaat bedrijfsvoering	386	555

Totaal BWR	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Opbrengsten	-5.248	-5.744
Bedrijfskosten	19.077	17.124
Subsidies Wsw	-10.183	-9.715
Onttrekking aan reserves	-	-282
Exploitatieresultaat	3.646	1.383
Waarvan subsidieresultaat	1.173	1.216

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOEBLENDEN

Specificatie van de verdeling subsidieresultaat, resultaat bedrijfsvoering en liquidatiekosten over de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Haren.

(bedragen in €)

A Verr. subsidieresultaat BWR per gemeente	aantal SE's	%	Bijdrage 2014
Hoogezand-Sappemeer	293,98	78%	€ 912.404
Slochteren	56,69	15%	€ 175.945
Haren	27,29	7%	€ 84.698
	377,96	100%	€ 1.173.047

B Verr. resultaat bedrijfsvoering WB per gemeente	aantal SE's	%	Bijdrage 2014	Liquidatiekosten
Hoogezand-Sappemeer	293,98	78%	€ 471.043	€ 1.752.191
Slochteren	56,69	15%	€ 90.834	€ 337.886
Haren	27,29	7%	€ 43.727	€ 162.655
	377,96	100%	€ 605.604	€ 2.252.732

C Verr. resultaat bedrijfsvoering AI per gemeente	aantal SE's	%	Bijdrage 2014
Hoogezand-Sappemeer	293,98	84%	€ 323.487-
Slochteren	56,69	16%	€ 62.380-
	350,67	100%	€ 385.867-

D Resumé per gemeente	Bijdrage 2014	Liquidatiekosten
Hoogezand-Sappemeer	€ 1.059.961	€ 1.752.191
Slochteren	€ 204.399	€ 337.886
Haren	€ 128.425	€ 162.655
	€ 1.392.784	€ 2.252.732

6.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen zaken voorgedaan welke van invloed zijn op de gepresenteerde balans en resultatenrekening.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

6.6 Bijlagen welke geen onderdeel zijn van de jaarrekening

6.6.1 Balans en Winst & verliesrekening BWR Personeel BV

Balans BWR Personeel BV

(X € 1.000)	2014	2013
ACTIVA		
Vlottende activa		
- Liquide middelen	0	0
Overlopende activa		
- RC BWR bedrijven	18	18
	18	18
PASSIVA		
Overlopende passiva	0	0
Resultaat boekjaar	0	0
Aandelenkapitaal	18	18
	18	18

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De activa, de voorzieningen en de schulden zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Winst & verliesrekening BWR Personeel BV

(X € 1.000)	2014	2013
Netto omzet	677	406
1 Totale bedrijfsopbrengsten	677	406
2 Brutolonen	512	325
3 Sociale lasten	164	77
4 Overige personeelskosten	1	4
Totale bedrijfslasten	677	406
Bedrijfsresultaat	0	0

* BWR Personeel B.V. is een 100 % overheids BV

* BWR Personeel B.V. is vrijgesteld voor de Vennootschapsbelasting.

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELINDEN

6.6.2 Balans en Winst & verliesrekening BWR Werkt! BV

Balans BWR Werkt! BV

(X € 1.000)	2014	2013
ACTIVA		
Viottende activa		
- Debiteuren	150	228
- Liquide middelen	-65	-118
Overlopende activa		
- RC BWR bedrijven	49	49
	140	159
PASSIVA		
Kortlopende schulden	40	59
Resultaat boekjaar	0	0
Aandelenkapitaal	100	100
	18	18

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De activa, de voorzieningen en de schulden zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Winst & verliesrekening BWR Werkt! BV

(X € 1.000)	2014	2013
Netto omzet	718	226
1 Totale bedrijfsopbrengsten	718	226
2 Personeelskosten	696	216
3 Organisatiekosten	22	10
Totale bedrijfslasten	718	226
Bedrijfsresultaat	0	0

** BWR Werkt! B.V. is een 100 % overheids BV

PARAAF VOOR
WAARMERKINGSDOELEINDEN

